

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
plašajo se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnika števil. 525

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
Istolp. peti-vrsta
mali oglas po 150
in 2 D. večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Slovensko ljudstvo v pričakovanju svoje zmage.

Napredna fronta.

O napredni fronti se je na SDS-arskem shodu na Taboru veliko govorilo in »Jutro« kliče vse napredne elemente na branik napredne Ljubljane proti klerikalcem. Torej nekdanja Kukovčeva »koncentracija naprednih sil«, ki je tako žalostno pogorela, je danes zopet bojna parola, ki bo seveda tudi ostala brez odziva, iz enostavnega razloga, ker so vsi napredni elementi na Slovenskem danes proti SDS. Z njeno nazadnjaško, protidemokratsko in sploh reakcionarno miselnostjo se pač ne more strinjati noben napreden Slovenec. Kar se pa naprednega dela tiče, pa SDS tudi pod milim nebom danes nima Ljubljani drugega pokazati kot to, da je prestolico Slovenije pomagala degradirati na oblastno mesto enake stopnje kot Varaždin, Banaluka ali pa Piro, in da ji je povrh vsega še odrla občinsko avtonomijo in jo spravila pod državno kuratelo, tista SDS, ki se v svojem volivnem progasu zdaj egreva za p.p.lne samouprave brez vsakega varuštva države!

Zato je pa to agitiranje z napredno fronto tudi »Nar. Dnevnik«, ki naspesed spada tudi k napredni fronti, že preneumno in piše: »Na negativni podlagi stoječa napredna fronta

je nujno defenzivna in že zaradi tega ne-sposobna, da definitivno premaga klerikalizem. Vsa zgodovina slovenskega liberalizma to tudi jasno dokazuje. Slovenski liberalci so bili proti splošni volivni pravici, proti elektrifikaciji Gorenjske, proti ženski volivni pravici, klerikalci pa so bili za vse te stvari in zato z njih zmago utrdili tudi svoje pozicije. Če hoče torej imeti napredna fronta kak zmisel, potem mora biti njena podlaga pozitivna. Mora biti tu najprej jasen in pozitiven program, ki zbere vse ljudi, ki so res za napredek naroda, ne pa da zbira samo ljudi, ki nečejo biti klerikalci.«

Dobro povedano. Vsega tega pri naprednjakih ni bilo: ne pozitivnih idej, ne pozitivnega programa, ne pozitivnega dela, — ampak vedno samo prazno fraziranje o klerikalizmu in naprednjakarstvu. Skratka: SLS je delala, pozitivno in napredno, liberalci pa samo uganjali negativno politiko. In to bi radi nadaljevali tudi v oblastnih skupščinah. To je ves namen tiste napredne fronte, ki jo danes kličejo v skup. Zaman seveda. Ker kar je res naprednega, bo volilo SLS in tako poskrbelo, da ne pride v samoupravne zbornice »napredna fronta«, ki bi samo ovirala napredno delo.

Volivcem v novomeškem okraju.

Demokratije menda računajo, da je volivcem v novomeškem okraju najbolj nezaveden. 23. januar jih bo temeljito prepričal, kaj nespametne so njihove nade. Da tudi naši somišljeniki, ki n'raje sreče slišati in brati demokratskih laži, vidijo, kako neumno znajo govoriti razni demokratski učenjaki, pri našamo danes dve najdebelejši, ki so jih iztuhali za zadnje dni volivnega boja. Takole prorokuje »Jutro«: »V dobi že nečloveško pritiskajočih davkov na vse mogoče predmete, živino, orodje in vse človeške potrebšnine, se je zvedelo (kako modro zna »Jutro« zapisati, da bi zakrilo svojo neumno laž), da so klerikalci, sanjajoč o sigurni večini v novi oblastni skupščini, iztuhali nič manj kot 32 novih davkov, tako da bo končno od kotla za kuhanje žganja pa do motike in zadnje mirve črnega kruha vse obdano.«

Tako nesramnost zapiše list tiste stranke, ki je zagovarjala proračun za proračunom, ki je obremenjeval naše dežele ter nakladal davke za davkom. Od sprejete ustave 1921 do danes ni noben poslanec SLS glasoval za noben davek, g. dr. Žerjav pa je. In danes si upa tako pisati njegovo glasilo proti naši stranki! Poštenja pri tej stranki ni bilo nikoli.

In ker 32 novih davkov naenkrat vidijo Žerjavovski agitatorji! Le kako so prišli do te modre ščevilke? Da, Slovenska ljudska stranka bo imela večino v novih oblasteh, toda ravno ona je bila in bo tista, ki je kmetu varovala. Niti vinarja ne bo naš kmet več plačal kot doslej. Tisti, ki o tem vpiljejo, vedo, kje jih čevlji žuli. Pa ne bo nič pomagalo.

Druga budalost, ki je smo za politične otrobe, je pa ta, da agitirajo s tem, da ima naša lista na prvem mestu dr. Česnika. Kakor da ne bi bilo na demokratskih listah cele vrste advokatov! Tam kjer vedo, da ne bodo zmigali, ampak le kroglice šteli, tam postavijo kakkega domačina, da se blamira, drugod pobere smešno njih advokatje. In v novomeškem glavarstvu g. Feleskine niti od daleč ne bo izvoljen. Toliko omejen ni v vsem okraju nihče, da bi veroval v Faleskinevo izvolitev. Naša stranka bo imela v novi skupščini dv tretjinsko večino, zato rabi tudi juristov in to razume tudi naš kmet. Pa še eno razume naš kmet v novomeški okolici prav dobro, da je velko novomeškega denarja naloženega pri Slavenski banki in da bo Novo mesto radi tega bridko trpelo. Takih gospodarjev, ki se igrajo z milijoni ljudskega premoženja naše ljudstvo ne bo volilo. In taki gospodarji so gospodje demokratije, ki danes hujskajo v Žerjavovskih listih. Ti bi delali davke (kot so jih že), da polnijo prazne blagajne bank in bogatašev.

Prav tako se tudi sliši, kako so demokratski agitatorji postali pobožni. Ljudje, ki se sicer odkrito priznavajo kot svobodnoselci, v volivni dobi na shodih molijo! Kako naj

se to karakterizira? Ali res mislijo, da je naš kmet tako neumen, da jim bo nasledel? To čudo se je zgodilo na esdearskem shodu v Čermošnjah. Takole poroča o tem »Domovina«: »Ko je govornik (dr. Brsa) končal svoj govor, je ravno zazvonilo. V volivnem lokalu je nastalo pobožno razpoloženje, vse se je odkrilo in odmolilo opoldansko molitev. To je pač najboljši dokaz, kako puhla je klerikalna lajna o protiverstvu naprednjakov.« Takle izrazilja stranka, ki se sicer načeloma proklamira kot svobodomiselnost, celo verska čustva v politične namene! Mar meni, da naš kmet ne ve, kaj je značajnost? In da ne obsoja take dvolicnosti?

Vsa nova pobožnost in vse laganje Žerjavovi stranki ne pomaga prav nič. Pošten človek se bo sramoval, če bi vedel, da njegov sosed voli za orjunaše in velesrbske centraliste. Zato bo vsak vse storil, da nihče ne bo zapeljan. 23. januar bo strahovit poraz za demokratsko stranko. Njene laži in golufije bodo le pomagale naši stranki do sijajnejše zmage.

Zmagovito razpoloženje za SLS v novomeškem okraju.

V novomeškem sodnem okraju se je vršilo v nedeljo, dne 16. t. m. več političnih shodov in sesankov in sicer v Gaberju, Orehoviču, Čermošnjah, Poljanah, Toplicah, Čerči vasi, Mirni peči in Dol. Kamencih. Na teh sestankih so poročali: dr. Kulovec, dr. Česnik, dr. Lavrič, tajnik Munda in prof. Ambrožič. Shodi in sestanki so bili povsod dobro obiskani. Ponekod so hoteli nasprotniki shode motiti, a se jim manever ni posrečil. Demokratski domišljajo, da bi mogli v tem okraju vloviti kaj kalinov, toda naši shodi so jim pokazali, da novomeški okraj slejkoprej stoji trdno in sklenjeno za SLS. Jutrovi so se lotili prav obupnega sredstva: njihovi govorniki in agitatorji na shodih molijo, Kočevarjem pa skušajo zlesti v srce s poudarjanjem svoje ljubezni do velikega in pridnega nemškega naroda. Da se jim Kočevarji smeji, je odveč pripominjati. Kameleonstvo SDS je preveč znano in hinavstvo te stranke je preveč krinkano, da bi jim kdo nasledel razen kakkega prav omejenega človeka. 23. januarja bo novomeški okraj izvolil naše kandidate z ogromno večino.

Žužemberški okraj je naš.

To nedeljo je priredil naš kandidat g. župan Kastelic tri izvrstno uspele volivne shode v okolici Žužemberka. Takoj po jutranjem sv. opravilu je govoril v Šmihelu polnoštevilno zbranim volivcem, ki so ga z izrednim zanimanjem poslušali in soglasno odo-

bravali njegova izvajanja. Par nasprotnikov iz sosednjega Zagradca je ostalo popolnoma mirnih, ko so opazili, kako je ta, nekaj razpiti. Šmihel, sedaj enodušno na strani svojega priučenega župana v taboru SLS.

Po deseti maši je bil g. Kastelic že v sosednjem Ajdovu, kjer so se zbrali na njegovem shodu do malega vsi volivci. Tudi tu je potekel shod v najlepšem redu in ob velikem navdušenju vseh volivcev za preizkušena načela SLS, katerim ostanejo zvesti, kakor vedno doslej, tudi zanaprej.

Vročje pa je bilo popoldne na Jami poleg Dvora, kamor je sklical g. kandidat shod v gostilni g. Knafelca. Shod je bil silno dobro obiskan, vsaj trikrat številnejši, kot prejšnjo nedeljo liberalni shod na Dvoru, ki se je bil končal z mani'estacijo za dr. Korošca in SLS. Učitelj Dekval je hotel popraviti demokratsko blamažo, pa je naročil iz Žužemberka cel avtobus somišljenikov. Prišli so oboroženi s piščalkami in z namenom, da shod razbijajo. Med demokratski smo videli tudi g. davčnega kontrolorja Pleškoviča. Takoj, ko je g. kandidat otvoril shod kot sklicatelj, so začeli »demokratske rjuti in zahtevati predsednika. Ker se jim seveda ni ugodilo, so začeli kričati po orožnikih, ki so na njihovo zahtevo tudi prišli, pa le zato, da so bili priče »demokratske surovosti. Ker je bil g. Kastelic že utrujen od prejšnjih shodov, je podal besedo najprej g. Križmanu, ki je s svojim močnim glasom prevpil vse nasprotnike. Ti pa so sedaj potegnili iz žepov piščalko in na vsi moč pisali. Gospod Križman jih je nekaj časa mirno gledal, potem pa se obrnil k ljudem, rekoč: »Vaš učitelj pa menda pse dresira«. Sledil je gromovit krohot, ki je mahoma streznil tudi liberalne muzikante, da so obmolknili. Ljudje so z značilnimi opazkami da'jal duška svoji nevolji. Nato je g. Križman v poldrugournem govoru nasprotnike, samozneže in demokrate, tako premlatil, da so pčs ali čisto mehki. Sicer so pa še hoteli motiti z različnimi medklci, zlasti Dekval, Hotko pa Slavko in Mirko Vehovec, toda vsakemu je g. Križman pri tisti priči tako zasolil, da je kar za venačlo in mu sapa zaprlo. Ugnal jih je tako, da je potem g. kandidat mogel popolnoma mirno in nemoteno nastopiti in razvijati svoje misli. Ljudem je bil njegov govor prav všeč in tudi ta shod se je končal ob velikem navdušenju za SLS. Učitelju Dekvalu in njegovim somišljenikom pa sedaj brni po glavi pesmica: »Mar bi bil doma ostal, pa bi bil zdrav.«

»Prodiranje SDS« po Dolenjskem.

Na zadnjih nedeljskih shodih je bila na shodih SDS ogromna množica. V Birčnji vasi je bilo 18 ljudi, med temi je bilo devet pristavev SLS. Na Uršnih selih jih je bilo okoli 10, na Vinici pa reci in piši 0. V Čermošnjah ni bilo nad 20 ljud. Na shodu SDS. Po teh sijajnih uspehih je gotovo, da je že vsa Dolenjska Žerjavovska. Shod SLS v Čermošnicah je šel, kakor je razvidno iz »Domovine«, vendar na živce. Gostilna pri g. Samidi je bila polna poslušalcev. Zborovalci so z največjo pa ljvestjo pčsali govornika dr. Kuloveca in ga niso med celim govorom, ki je trajal nad eno uro niti najmanjše motili. Ko je bil shod zaključen, je prišel socialdemokrat, občinski tajnik Oberstar in je v zabavo vseh navzočih povedal običajno lajno socialdemokratskih krilatice. Če ta mož ne bi bil prišel in tega povedal, shod ne bi bil v redu in zborovalci ne bi imeli zabave. Samo še par dni in se bo prav očito videlo, ali bo došla SLS ali SDS več kočevskih glasov. 23. januarja se bo pa iz kočevskih krajev glasilo poročilo malo drugače, kakor čitamo danes v pobožni »Domovini«.

Dr. Žerjav in resnica.

Dr. Žerjavu smo že parkrat očitali, da laže. Lagal je, ko je podtikal s svojim podpisom SLS stvari, ki jih ni nikdar zastopala, niti trdila, kaj šele storila. Lagal je, ko je pisal o pogovih SLS za vstop v vlado tako apodiktčno, kakor da bi bil pri pogajanjih navzoč. Kar je o tem napisal, je bilo vse od konca do kraja zlagano. V posebni izdaji »Domovine« Žerjav zopet laže ko trdi, da se »ta

SLS tako ponižno ponuja RR vladi«. Tudi to je — podčrtavamo — od besede do besede zlagano in dr. Žerjav laže, ko to trdi. Ta mož imenuje radikale pokvarjeno stranko in vendar je mirno in zadovoljno ž njimi sedel v vladi in ne mezecev, nego dolgo vrsto mesecev in let. V kolikor ni bil sam v vladi z radikali, so bili njegovi najbližji somišljeniki. Razbili so celo lašno stranko, da so mogli s temi pokvarjenimi radikali v vlado. Četudi imenuje danes radikale bolj izprijene kakor so radičevci, je to gotovo, da bi ti ljudje takoj zopet stopili ž njimi n. pr. v volivno vlado. V tem slučaju ne bi bili izprijeni. In pa nad žalostnim gospodarskim stanjem v državi se pritožuje ta mož in vendar nosi glavno so-krivdo na teh razmerah ta stranka ki je skoraj pri vseh ukrepih sodelovala in nad 50 mesecev sedela v vladi. Resnično, pogumen mora biti človek, ki si upa s svojim podpisom teke stvari priobčevati. In dalje o verski agitaciji si drzne pisati, ko vendar ni številke »Jutra« ali »Domovine«, iz katere ne bi dimalo naravnost besno sovraštvo proti katolicizmu in katol. verstvu. S centralistično ustavo so spravili Slovence kot narod v breznomembnost v državi in bodo v tem ostali, dokler bo ta ustava ostala. Sedej skušajo potem svojega časopisja to degradirati Slovenstva naprtili drugim. Res, krasni ljudje so to!

Belakrajina bo volila SLS.

V Adlešičih je sklicala SLS v nedeljo javen volivni shod pred cerkvjo. Volivci iz cele fare so kljub mrazu vztrajali in sledili izvrzanem govorniku iz Ljubljane. Navzočih je bilo tudi več mož, ki pri zadnjih volitvah niso volili z našo stranko, pa so vsi soglasno odobrvali politiko naše stranke in so koncem shoda vsi izjavili, da bodo volili SLS in metali kroglice v prvo skrinjico. Razen par glasov, ki jih bodo oddali bojanski volivci, bo v naši občini vse za SLS.

Se bole, kot jutranji shod, je uspel sestanek naših zaupnikov in agitatorjev, ki smo ga imeli v nedeljo zvečer. Ko se je po shodu zvedelo, da bo zvečer še en političen govor, so možje in fantje sklenili, da pridejo kar vsi in še druge prpeljejo s seboj. Tako so se zbrali zvečer ob sedmih zaupniki prav iz vseh vasi razen oddaljenih Tribuš in ostali tri ure pri zanimivem političnem predavanju, ki nam je poasnilo najnovjšo politično zgodovino, programe, delo in cilje političnih strank s posebnim poudarkom na naše slovenske zahteve in razmere. Ta sestanek je utrdil naše prepričanje, da je edino SLS na pravi poti, dal nam je vsestransko poasnilo, da bomo zlasti zadnje dni pred volitvami mogli stvarno in uspešno odbijati napade in laži nasprotnih agitatorjev.

Na Preloki je bil naš shod v nedeljo po drugi maši. Preloka je bila še pri vsakih volitvah trdno v taboru SLS. Le redki so, ki so se pustili premotiti. Tudi tisti so bili na shodu in hote ali nehotе pritrdili govornikovim razlagi o programu in delu SLS ter važnosti volivcev za oblastne skupščine. Preločani bodo bili vsi kot en mož v nedeljo na Vinico in volili naša moža Nemanča in prof. Jarca. Preloka bo pokazala, da je med prvimi farami, ki bodo dale vse glasove za stranko našega slovenskega ljudstva. To je dokazal nedeljski shod.

Na Vinici je bil v nedeljo po rani maši shod SLS nad vse sijajen. Zbralo se je do 300 mož, ki so vsi soglasno odobrvali izvajanja kandidatov Nemanča in Jarca. Vinica bo to pot volila strnjena za SLS.

V Dragatušu, kjer je ob skupščinskih volitvah 1925 ostala SLS v manjšini, je bilo na shodu depdan v nedeljo nad 100 volivcev, ki so se vsi izrekli za SLS. Ljudsko mnenje je: udarimo enkrat vsi na eno stran. Na obeh shodih — v Vinici in Dragatušu — je bila sprejeta z navdušenjem zaupnica dr. Korošcu.

V Polzemlju je imel v nedeljo zjutraj sijajno obiskan shod posl. Brodar. Kaže, da bodo podzemeljski volivci to pot izrazili z upanje SLS v veliki večini.

Na Tribušah je imel posl. Brodar v nedeljo dop. lden pri vrlm županu Cvitkoviču krasno uspel shod. Tribušani ostanejo kakor vselej zvesti SLS.

Veličasten shod SLS v Kranju.

Zadnji ponedeljek je nastopila SLS v gorenski liberalni trdnjavi tako veličastno, kot še nikoli. Vsi prostori na »Novi pošti« so bili premajhni, da bi sprejeli vse množice udeležencev. Nosilec naše kandidatne liste dr. Joža Basaj je v dveurnem govoru bičal uničujočo politiko SDS. Množice zborovalcev so v viharjem navdušenju klicale in vzklikale govorniku, ko je jedrnat dokazoval, da samo delo po načelih SLS more rešiti državo, more rešiti Slovenijo gospodarske prepasti. Ogorčenje volivcev se je stopnjevalo od stavka do stavka, ki so padali kot kamni na vsa nepoštena dela centralističnih strank, in ves zbor je vzvalovil v odobravanju, ko je govornik nazorno pokazal pošten, dosleden in pravičen boj našega ljudstva za pravice, ki nam kot kulturnemu narodu gredo. Bil je to največji in najboljši političen govor, kar smo jih zadnja leta slišali v Kranju.

Za izprembo in zabavo je poskrbel neki radičevcevec Bregar, ki je na koncu svojega besedičenja čestljal našemu kandidatu Umniku kot možu poštenjaku. Ta manifestacija v Kranju je pač najgovornejši dokaz, da ginejo tudi tukaj samostojnim demokratom tla pod nogami. Sami so si s svojim ravnanjem in gospodarstvom pomagali kopati jamo, silna enodušna volja našega ljudstva, veličina našega programa in dela pa jih bo končno potisnila vanjo.

Lep shod SLS v Kozjem.

Zadnjo nedeljo po jutranji maši sta imela gg. dr. Anton Ogrizek in g. I. Turk v Kozjem v prostorih okrajnega zastopa lepo obiskano shod. Vodil ga je g. župan Podlinšek. Na shodu je tudi nastopil g. Tovornik, kandidat, ki je poudarjal važnost teh volitev ter posebno poudarjal obupne cestne razmere, ki vladajo v tem okraju. Naloga oblastnih skupščin bo, da pojejo domačemu ljudstvu tozadevno najprej na roko. Nato je govoril g. dr. Ogrizek, ki je povdarjal veliko razliko med starimi deželjnimi zbori in sedanjimi skupščinami. Vendar se pa moramo tudi oblastnih skupščin oprijeti, ker so prehodna stopnja do dosega naše popolne avtonomije. Pozival je volivce, da opuste vse morebitne malenkostne spore in se pri teh volitvah združijo v močno organizacijo, ki naj Slovencem zavzame končno samoupravo. Na sedanjem gospodarskem pogošču moramo ravno s pomočjo oblastnih skupščin sezidati še lepšo stavbo, ki naj ji bo ime slovenska avtonomija. Nato je domače volivce navdušil še g. kandidat I. Turk in razložil ljudem razliko med različnimi strankami, ki se ponujajo volivcem. Edina stranka, ki ima v svojem programu načelo krščanske pravičnosti in poštenja, je pa SLS, zato vsi za njo na volišče! Med tem govorom je Hostnik napravil medklke, češ, da je dr. Korošec prodal Slovence Srbom. Ko ga je pa dr. Ogrizek vprašal in ga pozval, da naj to trditev dokaže, je popolnoma obmolnil in na koncu pojasnila dr. Ogrizka še dodal, da nima ničesar pripomniti k besedam govornikov. Tudi samostojni kandidat Sikošek iz Buč se je oglašil, pa dobil odgovor, ki je tudi njega zadovoljil. Kozjanski okraj pojde 3. januarja na volišče za SLS.

Motnik in Špitalič za naše kandidate.

V nedeljo, dne 16. januarja, sta se vršila dva dobro obiskana shoda SLS, in sicer dopoldne v Motniku, popoldne pa v Špitaliču. Na obeh shodih sta poročala narodni poslanec g. dr. Hodžar in nosilec kandidatne liste g. Davorin Kranjc. Po temeljitih govorih obeh govornikov je zbrano občinstvo sklenilo, da je edinole SLS prava stranka za nas zavedne Slovence, kateri še ljubimo svojo zemljo in kateri hočemo ostati še nadalje njeni gospodarji, ne pa da bi nas tlačili drugi. Zato se je soglasno sklenilo, da gremo 23. januarja vsi na volišče, kjer bomo kot en mož glasovali za stranko poštenosti, kar je ednole SLS. Gg. govornikoma pa izrekamo najlepšo zalivalo za nune podžigajoče besede, katere ne bodo ostale brez sadov.

Sevniški okraj prisega na slovenski ljudski program.

Naša stranka je imela v tukajšnjem okraju zadnji mesec več dobro uspešnih volivnih

shodov, na katerih so govorili kandidati dr. R. Jesenko, namestnik Martin Kozine ter župan Ivan Doberšek. Zborovanja so se vršila v Vranjah, na Graški gori, na Planini, v Zabjeku, na Ledini in zadnjo nedeljo na Blanci. Volivci so sledili povsod z velikim zanimanjem obrazložitvi programa SLS ter so morali celo močje, ki so dosedaj volili drugam, priznati, da je edinole Slovenska ljudska stranka ostala zvesta svojemu programu in da zato tudi edinole ona zasluži zaupanje slovenskih volivcev. Ker se volivci zavedajo velike važnosti sedanjih volitev, bodo šli strnjeno voliti prvo skrinjico in se ne bodo dali preslepiti od raznih obljub napredne fronte, ki jih je bila že pri volitvah v ustavotvorno skupščino leta 1921 prevarala, kar sedaj vsi bridko občutimo. Zavedajo se tudi volivci, da napredna fronta v oblastnih skupščinah v Sloveniji ne bo pomenila ničesar in da se sme pričakovati reda in pomoči le od stranke, ki uživa zaupanje naroda t. j. od Slov. ljudske stranke.

Popoln fiasko dr. Žerjava na Jesenicah.

Za nedeljo popoldne je bil pri »Mesariju« na Jesenicah sklican shod propadajoče SDS stranke. Mislili smo, kakšen naval bo, kakšen boj za prostore, kajti svojega generala bo pa vendar prišlo poslušati vse, kar le količkaj po demokratsko diši na Jesenicah. Pa nič takega, noben ga drenaža kot na shodih, prirejenih od SLS. Prostor dosti in še preveč. Ako bi g. doktor ne bil z vlakom ob dveh pripeljal nekaj svojih pristašev iz Radovljice in ako bi se jih kakih deset ne bilo pripeljalo iz Bohinja, tedaj bi bil brez dvoma shodu predsedoval naš pristaša, ker bi jih bilo samih premalo. Malo pred tretjo uro je neldo pritekla v kolodvorsko restavracijo, kjer se je zbiral Žerjavov štab, naj vendar hitro pridejo k Mesariju, sicer bodo »klerikalci« vse prostore zasedli. Shod je otvoril g. inž. Leskovšek ter takoj podal besedo dr. Žerjavu. Novega nismo od njega slišali prav nič, samo že sto- in stokrat pogrete neresnice je kvasil ter kljub ugovorom trdil, da je bivši deželni odbor Kranjske le ondi pomagal in postavil novo, kjer je imel svoje pristaše v večini. Ali je morda tako neizmerno koristno napravo kot je elektrifikacija Gorenjske napravil samo za klerikalce? In tako kakor so takrat gospodarili klerikalci, tako hočejo tudi danes. Tu ste pa pravo zadeli, gospod doktor, nehoti seveda. Še nikdo ni preklinjal takratnega deželnega gospodarstva, pač pa preklinjajo danes tisoči in tisoči (in veliko jih je takih baš na Jesenicah) gospodarstvo »Slovenske banke«. Ko je naš pristaša dr. Žerjav očital, da je glasoval za davek na ročno delo, ga je dr. Žerjav zavrnil, češ, da laže, toda ko mu je le-ta zabrusil, da je bilo takrat, ko je bil dr. Žerjav minister za šume in rude, torej na vladi, je dejal, da bo to v »Jutru« povedal. No, na to smo pa res radovedni, toda mislimo, da bomo lahko do konca svojih dni radovednost pasli. Zvijal se je na vse mogoče načine, pravega pa le ni ničesar spravil na dan, tako da smo bili »ker veseli, ko je nehal govoriti. Juvan se je nato lotil po vrsti vseh strank razen »naprednega bloka« ter vse od kraja ozmerjal. No, pa tudi ta jih je moral dosti slišati. Da so pa SDSarji in narodni socialisti vsi iz ene in iste preje, to smo vedeli že takrat, ko so si bili sicer še v lasih, na videz seveda. Kar malo udri po veri in takoj si Žerjavov prijatelj, pa bodi tvoje strankino ime tako ali pa tako. Shodič je bil prava polomijada SDSarstva in kar tu zraven sliši na Jesenicah. Jeseniških liberalcev je bilo na shodu z bivšim veterinarjem vred komaj 30. Drugi so bili tuji, namreč kakih 20, in nad 20 naših. Ko bi naših ne bilo na shod, bi bil sploh ves čas vladal dolgčas, tako pa so skrbeli, da je bilo kaj debate. In ta shod se ni morda vršil morda v kaki zakotni vasi, pač pa na Jesenicah, kjer je bila svoj čas liberalna gospoda odločujoč faktor.

23. januarja pa bomo Jeseničani pokazali, da ne maramo takih gospodarjev in zato bomo volili v prvo skrinjico, četudi nam je oblast postavila, tako na Jesenicah, na Savi, pri Sv. Križu in na Koroški Beli predsednike volišč, ki so vsi iz dr. Žerjavovega razpadajočega taobra.

Pogrebščina SDS in SKS v Lomu.

V nedeljo, dne 16. januarja, je priredil g. Iv. Lončar, župan v Trzinu, kandidat SDS za trziški okraj, shod v Lomu. V govoru je omenjal predvsem krajevne razmere in se skliceval na veliko delo v krajnem šolskem svetu v prid Lomljanom ter zatrjeval, da bo skrbel, da dobi Lom šolo, da bo postala občinska cesta v Lomu okrajna itd. Odgovarjala sta mu v daljših govorih predsednik tukajšnjega Orla g. Peter Meglič in odbornik Prosvetnega društva g. Franc Meglič. Oba sta poudarjala, da gre trziškemu g. županu vsa čast in priznanje za njegovo delo v prid Lomljanom, toda radi teh krajevnih razmer katoliški Lomljani še ne bodo prodali svojega verskega prepričanja in volili Žerjavovo popolnoma framsonsko SDS. V ponedeljek, 17. januarja, na god sv. Antona, pa sta priomala v Lom dva govornika SKS iz Ljubljane. Njihova izvajanja in pozive k združitvi in medsebojni ljubljani kmetov itd. so navzoči tako osmešili, da je nastala iz shoda prava predpustna veselica. Nekateri ljudje še zmerom mislijo, kakor je poudarjal predsednik Orla, da so

Lomljani tu v gorskem kraju nazadnjaški in neizobraženi, pa bodo verjeli vsaki farbariji. Pa se motijo! 23. januarja bomo Lomljani vsi, kakor dosedaj še zmerom, volili našo edino pravo, na krščanskem temelju slonečo, katoliške ideale odločno podpirajočo in za nje se borečo, SLS.

Kako sta gg. dr. Kramer in Lončar žalostno zborovala v Križah.

SDS je sklicala predsinočnjim tudi shod v Križe pri Trzinu. Povabila je tja samega nosilca liste dr. Kramerja. Na zbor je prišla ogromna večina somišljenikov SLS Le-ti so pustili govoriti trziškega župana in kandidata Lončarja ter se med njegovim pripovedovanjem izredno zabavali. Ko pa naj bi povzel dr. Kramer besedo, so rekli poslušalci: ne! Dr. Kramer je moral ostati tiho na svojem stolu in poslušati levite, ki so mu jih brali govorniki SLS. Poslušal je, dolgo poslušal, ko pa mu je bilo le preveč, se je zavihtel na svoj avtomobil in odkuril proti Ljubljani. Za slovo je dejal: »Če je tako, pa Vi govorite.« In govorili so močje od SLS.

»Jutro« toži, da so »klerikalci« shod razbili. O razbijanju ni seveda nikakega govora, ker so naši mirno zborovali. Če dr. Kramer ni govoril, je njegova krivda, ker hodi na shode v kralje, kjer nima SDS ničesar iskati. Z relacijo 1 : 4 je seveda na Gorenjskem tudi težko priti do besede. G. Lončar pa naj bi tudi ne pozabil, da je na drugem mestu na demokratski listi. Če bo dr. Kramerju šla presneto trda, da pride do zaželenega mandata, je tembolj jasno, da je Lončar manj kot številni kandidati. Mi zalo nič ne moremo. Zakaj se pa drži skrajšane Žerjavove politike? Če tedaj dr. Kramer in Lončar v Križah nista zborovala, ni bilo treba za to nikakega razbijanja, ampak je to le gola konstatacija, da se v Križah lahko na prstih ene roke seštejejo tisti, ki bodo še nasedali SDS in njenemu gospodarstvu v Slavenški banki. Gospodje demokrati, na Gorenjskem izzivanja ne trpijo, to si morate že zapomniti.

...

Sv. Katarina pri Hrastniku. Volivni sestanek SLS se je vršil ob dobri udeležbi pri g. Fr. Žagerju v Čečah. Na sestanku je poročal tovariš Stranšek. Vsi navzoči so obsodili socialpatriotsko in demokratsko delovanje in gredo z navdušenjem v boj za SLS. V istem času so sklicali socialpatrioti v gostilni Sporn javni shod. Na shod so pripeljali iz Hrastnika svoje »svobodaško« gardo. Na tem shodu je bilo več naših kmetov, ki so se šli županu pritožiti radi mostov in drugih občinskih zadev. Župan Siter je rekel, naj si Čechani enega zaupnika izvolijo, ki naj njihove težnje na občini tolmachi. Kaj pa potem dela 27 socialističnih odbornikov, da bi se morali Čechani enega zaupnika voliti? Župan naj bi raje dal poteke izčistiti, kar tudi oblastvo zahteva. Teh poslušalcev sociji najbrž niso bili prav veseli. Rekord pa je dosegel na tem sestanku g. Malovrh, ki je napadal ljubljanskega škofa, češ, da ima 360 ha zemlje, kar da služi v klerikalne »buržuazne« namene. G. Malovrh dobro ve, da živi ljubljanski škof mnogo bolj skromno kot marsikateri in da gredo vsi dohodki iz gornjegrajskih gozdov za vzdrževanje škofijske gimnazije, torej za uboge dijakke v št. Vidu, in v druge dobre namene. Neki Kozar je trdil, da klerikalci držijo kmetu in delavcu »nazaj«, da ne more napredovati, ter da gre 19 milijard v Belgrad za klerikalne nune! Če bodo volili socialpatriotske kandidate ljudje, ki take stvari verjamejo, bo ostala njihova skrinjica skoroda prazna.

Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. V nedeljo, 16. januarja, se je vršil tukaj shod SLS v Pušnikovi gostilni. Ob obilni udeležbi je govoril kandidat Deželac. Demokratje se shoda niso udeležili, ampak samo neki bivši nemškutar in par vbiših pristašev SLS, ki so se pošteno osmešili, ko so zahtevali glasovanje s poklekovanjem. Trdili so tudi, da obstoja glavarstvo v Laškem že sto let, potem pa da samo 50 let, čeprav vedo pri nas že 12letni šolarčki, da obstoja le od l. 1924. dalje. Navdušenje za SLS je veliko.

Viničarji iz Haloz za SLS. Iz Zavrča in Gorenjskega vrha nam poročajo: Vsi shodi SLS se sijajno vrše po celih Halozah. Dne 16. t. m. je zopet prišel med svoje volivce kandidat g. Peter Rozman, ki je imel svoj shod v Gorenjskem vrhu pri nadvinčarju Josipu Kokotu. Bil je samo takorekoč viničarski shod, ker je bilo do 100 viničarjev zbranih ter so se tudi enodušno izjavili, da bodo vsi glasovali za kandidata g. Rozmana, oziroma SLS.

Remšnik. Na Remšniku je govoril preteklo nedeljo po sv. maši v gostilni Grögl neki Bende. Moč je hudo zabaval zoper duhovnike. Kljub temu pa se je hvallil, da imajo radičevci na Kranjskem širi dekane na svoji strani, marenberški provizor je »naš človek« in tako naprej. Ker ni bilo predsednika za zborovanje, so naši vsepvergovarjali, da ni mogel govoriti. Privoščili si je tudi papeža. Prašamo gg. duhovnike, ki so v SKS, oziroma v Radičevi stranki na Slovenskem, dali to odobravajo. In če ne odobravajo, kako morelo te stranke še delj podpirati, oziroma kakor g. Holšedl, katehet v Dolnji Lendavi, celo na radičevski listi kandidira? Ljudstvo tega ne odobruje!

Zabukovje pri Sevnici. Tukajšnji napredni generali so še vedno mnenja, da je naša fara obdana s kitajskim zidom in da ne smemo mi farani slišati in vedeti ničesar drugega kakor to, kar nam napredni generalštab milostno nakloni. V tem svojem kitajskem mišljenju so organizirali svojo četo, ki je govornikom Slovenske ljudske stranke na shodu dne 2. t. m. kratila pravico, ki jo daje vsakemu državljanu zakon o volivnih shodih. Napredna garda je šla v svoji slepi zagreznosti preko vseh predpisov običajne dostojnosti

ter ji bo dana prilika, da se pouči na pristojnem mestu o predpisih zakona o volivnih zborovanjih. Ni pa napredna stranka pomislila, da je s svojim postopanjem začela rušiti kitajski napredni zid okoli naše fars, da so naši farani ravno radi njenega postopanja začeli premišljevat, zakaj da napredni generalštab ne pusti slišati tudi druge plati zvona. Ali se morda ne boji, da bi se zvedela resnica vsa? Ravno vsled postopanja garde bo veliko faranov spustilo kroglice kar v prvo skrinjico, tako da bo ostala za napredno fronto samo še — figa.

V hribih se dela dan,
Naj volit gre, kdor ni zaspan!
Le prva skrinjica je ta prava
če tud' je zlahta ne odobral!
Zabukovljan.

Radičevcem je ob Sotli odklenalo, to je zvedel pretečeno nedeljo njihov kandidat dr. Novčan pri Sv. Petru pod Sv. gorami, kjer so mu pristaši SLS temeljito izpraševali vest. V svojem govoru je pohvalil delo in poslanec SLS, da bi se mu ne godila slaba, pa ni imel s tem nobenega učinka. Dobil je v odgovor medklke za medklkem, nakar je poslal edinega radičevca, ki je bil na shodu, po orožnike. Končno je grozil z državnim pravdnikom in nastopil tako, da je malo manjkalo, da niso planili naši močje po njem. Moralni učinek shoda je bil tak, da vaščana Novčan k nam menda nikdar več ne bo. Kakor je čuti, mu je skoraj na vseh shodih ob Sotli šlo slabo.

Dol pri Hrastniku. V nedeljo, 16. t. m., so sklicali socialpatrioti in demokrati volivni shod po prvi maši v gostilni Šentjunc. Socialpatrioti so pripeljali iz Hrastnika do 40 svojih in komunistov. Demokrati pa kakih 30 tudi iz Hrastnika. Po maši je prišlo na shod tudi nekaj naših pristašev pod vodstvom Jožeta Arnska in g. Bernota. Prvi je govoril dr. Bohinc, drugi Jož. Arnske, ki je hudo krčtil demokrate in socialpatriote. Tretji je govoril g. Bernot, ki je bral levite socialpatriotom. Govoril je še za socialpatriote g. Krušič, potem pa Bohinc za SDS. Gg. demokratom in socialpatriotom na Dolu ne bo šla pšenica v klasje.

Streng-national. Dr. Birska je govoril, kakor se vidi iz poročila, na shodu v Černošnicah, streng national. Po programu SDS nacionalne manjšine sploh nimajo nobenih narodnostnih pravic. Ko gre za volivne kroglice, taktiraj pa menijo, da na to lahko pozabijo in govore samo o Nemčiji. Shoda, da ne pridejo Kočevarji od časa do časa v narodno skupščino in bi tam slišali mišljenje SDS o Nemčiji in Nemci!

Beleške

Δ Matematika, pravi »Jutro«, da je pri SLS avtonomistični program, da si s tem zagotovi številčno moč. Pri tem da ni bilo niti sence idealizma niti sledu plemenite slovenske nacionalne misli. — Tako! Mi bi na to »Jutro« samo vprašali: Zakaj pa je njegov tabor proti slovenski avtonomiji? Zakaj pa se slovenski »naprednjaki« niso oprijeli ideologije o avtonomiji, ki je vendar fundamentalno načelo moderne demokracije? Če bi bili količkaj dosledni v demokratski ideologiji, bi morali biti tudi oni danes načelno naslovensko avtonomijo. A zakaj niso? Zakaj so ravno oni danes taki smrtni sovražniki avtonomne Slovenije? Odgovor je lahek: Ker pri njih ni niti sence idealizma, najmanj pa kakkega sledu plemenite slovenske nacionalne misli, ampak je samo surovo materijalistično pojmovanje življenja in princip sile, z drugo besedo: sama matematika. Ta matematika jih je tudi gnala v Pribečičev tabor, ker so računali, da bodo na ta način prišli do potrebne številčne moči, ki jim bo omogočila zlomiti SLS in zavladati v Sloveniji. Njihova politična eksistenca je sploh zajamčena samo v centralizmu. V avtonomni Sloveniji bi prišli ob svoj politični kruh. Zato so proti avtonomiji. Torej samo materijalistično pojmovanje, ki jih je prignalo tako daleč, da so kulturno postali reakcionarni, nacionalno pa zavrgli slovenstvo. Seveda so se pa pri tej svoji matematiki strahovito uračunali in je bilanca njihove politike čedalje večja ničla.

Δ Generali so očividno »Jutro« simpatija in generali kot ministri, to spada vsekakor v Jutrovske »demokratske« miselnost. Zato se zaletava v govor dr. Korošca v Unionu, češ »da se je z neokusnimi pretinjami lotil naše vojske«. — To je seveda po državotvorni tezi, če kritiziraš kakega ministra, napadaš s tem državo, in če rečeš kaj o kakem generalu, se lotiš vojske. Seveda. In seveda ne gre »Jutro« toliko za izražanje simpatij generalom kakor za hujskanje vojaških krogov proti dr. Korošču. Samo se je pa še nedavno repenčilo proti generalom, ki so jih plasi rali v sedanjem kabinetu! Ampak zdaj seveda je to zopet pozabilo in se generalom prilije u.e. Le tako naprej in se bo morda na ta način res še posrečilo doseči, da bo na ljubljanskem magistratu gerentoval kak general. Saj besedi general in gerent sta si že nekoliko podobni. In so bili gerenti z generali vedno v dobrih zvezah, kakor znano.

PRRRA

je naša skrinjica.
Le v kamniškem
okraju in v mestu
Maribor je
druga,
v mestu Ljubljani pa
tretja.

△ Slovensko zastavo je hotela SLS izbečiti iz deželne hiše, tako piše »Jutro«. — No, da je le ni izbacila, pa dobro. A »Jutro« bi danes najrajši izbacilo iz slovenske dežele slovenski jezik (iz svojih stolpcev ga je že izbacilo) in lahko si že danes predstavljamo, kako bi SDSarski oblastni poslanci izbacivali v svojih govorih slovenski jezik iz deželne hiše, in bodo že zato slovenski volivci, ki ljubijo svoj materinski jezik, morali poskrbeti na 23. januarja, da izbacijo SDS-arske kandidate, kar se pravi po slovensko: da jih ven vržejo!

△ Čudne stvari so morali poslušati ljudje na taborskem shodu SDS. Tam je namreč tudi namestniški kandidat dr. Tone Jamar razlagal, zakaj naš državni voz le počasi vozi. Ra ložil je to tako-le, kakor beremo v »Slov. Narod«: »Prej sužnja Slovenec in Hrvat, prevlečna prvi z germanskim, drugi z madžarskim lakom, se nista mogla uživeti v mentalno svobodnega Srba, istotako tudi ne ta v nazore Slovenca in Hrvata. Zato je državni voz vozil le počasi, ker oni, ki bi ga morali voditi, so vlekli na vse strani in s tem ovirali drug drugega.« — Ta razlaga počasne vožnje državnega voza je sicer zelo originalna, vendar popolnoma zgrešena, in se govornik g. Jamar zelo moti, če misli, da je tisto, kar je on povedal, krivo, da imamo danes v državi razmere, kakršne imamo. In se Slovenci, Srbi in Hrvati med seboj pravdamo. Ne niso tu krivi nikaki sentimentali, ampak edino samo sistem, napačni sistem. In z vprašanjem, za katera tu gre, nima nič opraviti ne germanski, ne madžarski ne orientalski lak. In mi Slovenci se s Srbi kljub različenemu laku izvrstno razumemo. Ampak tu gre za pravilo: če smo si tudi bratje, nam pa kase niso sestre. S sistem pa je stvar z našo kaso tako urenil, da s tem Slovenci nikakor ne moremo biti zadovoljni, in mislimo, da s tem tudi g. Jamar ni zadovoljen. Ali pa je morda zadovoljen? Po opazki, ki sta jo pristavila k njegovemu govoru soglasno »Slov. Narod« in »Jutro«, češ da so bila njegova izvajanja idealistična, sklepali, je s tem sistemom in puncto blagajne, po katerem moramo Slovenci v to blagajno veliko plačevati, ne dobimo pa iz nje skoro nič, zadovoljni. Na kar seveda ne moremo drugega reči kot: srečen človek! Samo idealisti morejo biti tako srečni ljudje.

△ Najnovejša varanje javnosti si privoščijo »Jutro« in dni. Najnovejša metoda »Jutra« je v tem, da v naslov stlači vso laž in sicer z debelimi črkami. Tako je nad poročilo o dr. Novčanu dalo naslov dr. Natlačen in včeraj z debelim naslovom zapisalo, da morajo klerikalne posojilnice prispevati 50 odstotkov za volivni fond, dočim v poročilu govori le o 5%. Posebna izdaja »Domovine« pa objavlja sliko poslopja »Gospodarske zveze«, spodaj pa laže, da je v tej hiši bila nastanjena pisarna za rekvizicijo. Vsakdo, ki je s to pisarno imel opraviti, pa ve, da je bila nastanjena v sosedni zasebni hiši, ki je tudi na sliki v »Domovini«. S takimi »trikic« bo jutrovske časopisje kvečjemu doseglo to, da bralci niti nadpisov in naslovov ne bodo več brali.

△ Sistematičnem ubijanju avtonomije ljubljanskega mesta je govoril bivši gerent dr. Dinko Puc. Kaj čuda, če so se mu ljudje smejali.

△ Gospodarski centum Slovenije in krepko duševno središče Slovencev si je želel v Ljubljani na volivnem shodu podpredsednik SDS, ki najhujše in najstrašnejše razbija Slovence v Kranjce in Štajerce. Pa recite, da pri SDS zadnje dni ne stoji vse na glavi.

△ Gospod svetnik Aljaž v »Jutru«. »Jutro« je prepričano, da si mora v volivni borbi vse in vsakega privoščiti, tudi častiljivemu župniku na Dovjem ni prizaneslo. Gospod svetnik se »Jutrovim« bedastočam pač le smeje, drugim pa bo ta napad le spodbuda, da z SDS v nedeljo 23. januarja tudi na Dovjem

temeljito obračunajo. Sramota bi bila za vsakega v dovški občini, če bi dal svoj glas družbi, ki še svetnika Aljaža ne more pustiti pri miru.

△ »Domovina« je izdala posebno izdajo predvsem zato, da je zaposlila s pisanjem nekaj ljudi, ki nimajo drugega posla in naslova kot bivši »klerikalci«. Ti »bivši klerikalci« po poklicu pravijo, da jim je padla mrena z oči. Sedaj, ko dobro vidijo, upamo, da si bodo poiskali že kak drug poklic in »Domovini«

vsaj do prihodnjih volitev ne bo treba prirediti posebnih izdaj.

△ Slovensko zastavo naj bi po »Jutru« izbacnila iz deželne hiše SLS, ko je SLS to zastavo iztrgala šele iz rok nemško-liberalnih magnatov in jo pustila zavihtrati preko naše zemlje. »Jutrov« uvodničar skuša posekati poročevalca za volitve v lažeh in budalostih.

△ Juraj Demetrovič je v imenu SDS govoril o proračunu za narodno zdravje toda za bolnice v Sloveniji ni imel besede.

Kritičen položaj Uzunovičeva vlade.

Belgrad, 18. jan. (Izv.) Položaj vlade g. Uzunoviča se smatra kot kritičen. Govor g. Maraka Trifkovića v Somboru, u katerem smo včeraj poročali, je še vedno predmet živahnih komentarjev. Pašičevi krogi zatrjujejo, da popolnoma soglašajo z g. Trifkovičem in da bodo z ozirom na to tudi v slučaju, če bi prišla vlada v sedanjih sestavi pred skupščino, temu primerno zavzeli stališče.

Današnje radikalno »Vreme« se tudi peča s Trifkovičevim govorom in skuša njegov značaj obeležiti, češ, da pomenja obračun s Stjepanom Radićem, ki je ta obračun pač zaslužil.

Pričakovati je še več sličnih napadov na Stjepana Radića.

Kar se tiče položaja vlade, pravi »Vreme«, da je popolnoma stabilen in da Uzunović ne misli razširjati svoje vladne koalicije s kako stranko. Na sodelovanje bo povabil edino SLS.

V Belgradu je volivna nervoza zelo narasla. Za danes je bil sklican shod demokratske stranke, radi Cvijičevega pogreba pa je bil odpovedan. Demokratski klub dobiva iz notranjosti volivna poročila o velikem terorju, kateremu so izpostavljeni pristaši opozicijskih strank.

Radičevci in radikali sklenili ogromne redukcije v kmetijskem resoru.

ODKRITJA O VELIKANSKI KORUPCIJI SDS PRI IZVAJANJU AGRARNE REFORME — SDSARSKA AGRARNA REFORMA JE OŠKODOVALA DRŽAVO ZA 15—20 MILIJARD DINI — RADIČEVSKA STRANKA KORUPCIJO NADALJUJE — KAKO JE GOSPODARIL MINISTER PUCELJ — ČRTANE VSE PODPORE ZA ZADRUŽNIŠTVO, ŽIVINOREJO, SADJARSTVO ITD. — V SLOVENIJI ČRTANI SKORO VSI REFERENTI!

Belgrad, 18. januarja. (Izv.) Finančni odbor je na popoldanski seji razpravljaj najprej o ministrstvu za agrarno reformo, nato pa o kmetijskem ministrstvu. Zanimivo je, da se je ravno pri teh dveh ministrstvih največ črtalo, in sicer brez vsakega sistema. Kjer je bilo prej deset uradnikov, jih bo sedaj pet, kjer je bilo kredita 100.000, ga bo sedaj 50 tisoč. Posebno neusmiljeno so klestili kmetijsko ministrstvo. Črtali so se velikanski krediti za podporo zadružništvu, kmetijstvu itd. Zato je bil upravičen očitke naših poslancev: »To je prava seljaška politika!«

Proračun ministrstva za agrarno reformo.

Prvo je prišlo na vrsto ministrstvo za agrarno reformo. Minister Pavle Radić je nekaj povedal, nakar se je pričela debata. Radikalni poslanec Miletić je predlagal velike redukcije, katere je večina sprejela.

Poslanec Jovanovičeve skupine Stančević je temeljito kritiziral delovanje tega ministrstva v Vojvodini. Tam se brez vsakega sistema na škodo ljudstva in malih posestnikov ter kolonistov preganja, odganja in dela tako, kakor se ne bi delalo niti v Afriki. Strankarstvo cvete. Samostojni demokrati so pri tej stvari pričeli s strankarstvom. Vseposod so nastavljali svoje agitatorje in jim delili zemljo brez ozira na potrebe, danes pa to nadaljujejo radičevci. Poslanec z ostrimi besedami slika sedanje stanje, ki postaja vsodan slabše. To nas bo privedlo do velikih komplikacij pred mednarodnim razsodiščem. Končno izjavlja, da bo glasoval proti.

Radikal Grgin je ostro kritiziral delovanje tega ministrstva. Podal je razvoj posameznih vlad v takozvani agrarni reformi. Kot vojvodinski poslanec je na podlagi izkušenj dokazal, da nosijo največjo krivdo za naravnost vnebovpijoče stanje samostojni demokrati, ki so prvi pričeli izvajati agrarno reformo na način, ki je nedopusten, ki je služil njim v korist, da so širili svojo stranko potom

agitatorjev, katere so bogato nagradili z zemljo na račun domačinov. S takšnim delovanjem so upropastili ne samo tiste, katerim so odvzeli zemljo, marveč tudi ostale posestnike. Danes ne bo zadostovalo deset in deset milijonov, marveč niti sto in sto milijonov ne bo zadosti, da bi se popravilo stanje, kakršno je sedaj v Vojvodini. Samostojni demokrati so delali neusmiljeno, kakor svinja z mehomi. Takšno stanje se ne da popraviti kar čez noč. Pozneje se bo napravilo še težje, kajti na tem se pravzaprav nič ne dela, ker je šla Radičeva stranka nič pot, kakor samostojni demokrati. Če se bo tako nadaljevalo, se govornik boji, da bo nekega lepega dne prišla naša država pred mednarodno razsodišče, kjer bo obsojena, ne na milijone, marveč na 15 ali 20 milijard, kakršno škodo je povzročila strankarska politika.

Radikalni poslanec iz Dalmacije Nikola Novaković je predvsem ostro napadal delovanje ministra za agrarno reformo Pavla Radića, ki nima za Dalmacijo nobenega razumevanja in kojega politika upropača male posestnike. V poslednjem času vračajo radičevci v Vojvodini in drugod madžarskim baronom in grofom zemljo, s katere preganjajo dobrovoljce in dajejo madžarskim baronom in grofom supermaksimum, to je čez mero, ki je po zakonu dovoljena, na račun kolonistov in drugih revnih rodbin. V Dalmaciji se je zemlja odvzela celo malim posestnikom, pa ne samo to, odvzela se je tudi renta. Minister Pavle Radić je danes črtal kredite za povračilo škode, ki so jo ti mali posestniki trpeli. S tem se uničuje na stotine rodbin delavnega kmetijskega ljudstva. Nadalje govori o kolonizaciji, pri kateri se je z revnim dalmatinskim ljudstvom postopalo tako, da ni mogoče opisati. Končno zahteva razne popravke.

Poslanec Vesenač

je naglasil, da bi se bilo moralo delo agrarne reforme že davno izvršiti, in sicer iz gospodarskih, socialnih in pravnih razlogov. Niti definitivnega zakona nimamo. Sam minister

je danes povedal, da pride zakon za severne kraje poslednji na vrsto. To podaljševanje negotovosti škoduje posebno racionalnemu obdelovanju zemlje. Namesto, da bi se zadeva končno veljavno rešila, imamo neprestano brez konca in kraja revizije, ki so zvezane z velikimi stroški na račun ljudske in državne blagajne. V Sloveniji imamo povsod same kmete in posestnike, ki ne spadajo pod agrarno reformo, ker jim njihova posestva ne daje dovolj za ekzistenco. Agrarni uradi dobivajo tudi nestrokovnjake kot uradnike. Nestrokovnjaki se postavljajo tudi za agrarne sekvestre na podlagi dejstvom ne odgovarjajočih referatov, kakor je to n. pr. v slučaju Švikašič. Zahtevamo tudi redno uradovanje ob določnem času in hitreje reševanje pritožb in vlog interesentov, ker imamo velik zastoj. Glede kolonizacije je treba pripomniti, da sicer Slovenija ni toliko prizadeta, vendar zadeva vso državo radi sorazmerno velikih stroškov. Vprašanje dobrovoljcev in njihovog naseljevanja se še vedno ni rešilo in se še vedno rešuje po strankarskih vidkih. Glede osebja je potrebno, da je čimveč strokovnjakov, inženirjev in pravnikov, ker so vprašanja tehnična in pravna. Vsako uradovanje z drugim osebjem je škodljivo in hitro in pravilno reševanje.

Radičevci Basariček je poskušal opravičiti delovanje Radičeve stranke v Dalmaciji v vprašanju agrarne reforme, češ da ne gre pri reševanju toliko za gospodarsko stališče, kakor za socialno. Pri tem hitro reševanje ni mogoče. Njegov govor je izzvenel brez vsakega zanimanja.

Minister Pavle Radić je nekaj odgovarjal posameznim govornikom. Nato se je vršilo glasovanje. Vladna večina je sprejela proračun z 12 proti 4 glasovom.

Proračun kmetijskega ministrstva.

Nato je prišel v razpravo proračun ministrstva za kmetijstvo. Vasa Jovanović je kot zastopnik ministrstva za kmetijstvo predvsem govoril o potrebah posameznih krajev. Vendar je dejal, da se bodo glede redukcij lahko sprazumeli. Njegovemu ekspozitu se je videlo, da je povsem prazen in brez zanimanja. Kot zastopnik tega ministrstva nima nobenega pravega interesa za ta resor.

Kako je g. Pucelj sestavljal proračun ministrstva za kmetijstvo, se vidi iz dejstva, da so se osebni izdatki povišali za približno 40.000 Din, dočim so se materialni izdatki, to so izdatki, ki gredo v prilag kmetijstva, zmanjšali za 28 milijonov. Takšno gospodarstvo pač najboljšje karakterizira, kako je g. Pucelj delal v tem ministrstvu. Proračun se je namreč sestavljal pod njegovim vodstvom.

Poslanec Vlado Miletić je v imenu vladne večine predlagal velikanske redukcije. To ministrstvo ima že itak 28 milijonov kredita manj. Vendar je predlagal Miletić po spoznanju z Radičevci še ogromne redukcije, in sicer skoro pri vsaki postavki. Reducirale so se celo podpore za živinorejo, sadjarstvo, vinorejo, podpore za sadjarstvo in druge zadruge. Črtali so se veliki krediti, črtalo se je velikansko število osebja, in sicer pri vseh uradih brez vsake motivacije. Pri velikih županstvih so se črtali vseh 33 strokovnih referentov. Pri poslaništvi so se črtali kmetijski in veterinarski atašeji. Nadalje so se črtali krediti za nameravane kmetijske šole v Škofji Loki, Zaleu in Biolini. Kredit 8 milijonov se je zmanjšal na 5 milijonov. Pri uradih za agrarne operacije v Mariboru in Ljubljani se črtajo agrarni referenti, planinski referenti in še več drugega osebja, tako da je delovanje teh uradov čisto onemogočeno.

Ob 10. se je seja prekinila, nakar je bil kratek odmor. Pozno v noč se je seja zopet nadaljevala. Govori poslanec Smodej, čigar govor bomo prinesli jutri.

V. Steska:

Literarni jubileji.

Leta 1826, torej pred sto leti, sta se prvič v slovenskem slovstvu pojavila pisatelja Baraga in Luka Dolinar, Janez Zalokar pa je dosegel to leto višek svoje delavnosti; izdal je namreč tri knjige v obsegu 1033 strani. V toliko plodovitosti ga nemara tudi pozneje ni prekosil noben slovenski pisatelj.

Janezu Zalokarju je tekla zibelka v šmarčti na Dolenjskem, kjer se je poročil 26. junija 1792. V mašnika posvečen leta 1815 je služil v dušnem pastirstvu kot kaplan v Metliki, kot spiritual v duhovskem semenišču v Ljubljani (1818—1828) in kot župnik v Trzinu in Škofljani pri Dobravah. Leta 1853 se je umaknil v pokoj in se preselil v Ljubljano, kjer je leta 1874 umrl.

Že leta 1820 je izdal svoj prevod Tomaža Kempčana »Hojza za Kristusom«, leta 1822 »Nauk in molitve za mlade ljudi«, leta 1825 »Splošni nauk od kranjskih čerk, posebni glas novih in navoj po njih prau bratje«, leta 1826 pa »Kratko podučenje v nar potrebniših krščanskih resnicah« (381 strani), »Kratko premišljevanje Kristusovega trpljenja« (72 str.) in »D analet bukov Tomaža Kempčana, izbranih iz njegovih dosle še malo znanih pisem« (580 strani). V resnici obšudovanja vredna pridnrost Zalokar je bil izmed najboljših pisateljev Metelkove dobe in tako navdušen metelkovec, da je metelčico branil in priporočal

celo še leta 1848 v posebni prilogi »Laibacher Zeitung«. Ko je bil župnik v Trzinu in Škofljani ni utegnil izdati nobene knjige, pač pa je takoj, ko je stopil v pokoj, izdal leta 1854 »Umno kmetovanje in gospodarstvo« (386 strani). To je bila zlata knjiga za našega kmeta; žal, da so se kmetje le premalo po njej ravnali. Zalokar si je pridobil mnogo zaslug tudi kot nabiralec slovskih gradiv, ki ga je Pleteršnik dobro uporabil za svoj slovar.

Friderik Baraga je obelodanil leta 1826 dve duhovni pesmi z naslovom »Opominvanje eniga duhovniga pastirja na svoje oučice v sredi svetiga leta 1826«. Isto leto je spisal znano knjigo: »Dušno pašo«, ki je pa izšla šele leta 1870. Doživela je ta knjiga (503 strani) do leta 1886 devet izdaj, deseto pa je oškrtela »Družba sv. Mohorja« leta 1905. Baraga je tudi še kot misijonar v Ameriki marljivo pisal slovenske knjige. Leta 1832 je izšlo »Obiskovanje Jezusa Kristusa v presvetim rešilnem telesu in podpravljenje Marije prečiste device« (314 strani), leta 1837: »Premišljevanje štirih poslednjih reči« (422 strani), leta 1844 »Zlate jabelke« (286) in leta 1846 »Nebeške rože« (462). Navzlic svojem vsestranskemu delovanju na drugih poljih je bil Baraga zelo plodovit pisatelj, ki je znal začetni narodno dušo, zato je »Dušna pašo« doživela toliko natiskov.

Tretji pisatelj, ki se ga moramo spomniti, je Luka Dolinar. Rojen v Škofji Loki 14. oktobra 1794 je postal mašnik leta 1818 in je kaplanoval v Radovljici in pri Sv. Petru v

Ljubljani, župnikoval pa na Jančem in v Šmarinem v Spodnjem Tuhinju, kjer je kot upokojenec umrl 24. avgusta 1863.

Leta 1826 je izdal »Pesem od svetiga leta 1826«. Pesem obsega 23 desetvrstičnih kitic. S to pesmico je pričel svoje delovanje kot cerkveni pesnik. Leta 1829 je izdal »Pesme v nedele celiga leta« (184 strani), leta 1833 »Pesme v godove in praznike celiga leta« (strani 254), leta 1839 »Pesme od farnih pomočnikov ali patronov v ljubljanski škofiji« (307 strani), leta 1841 »Perstavik. Pesme od svetnikov in svetnic v ljubljanski škofiji samo v podružnicah čiščenih« (strani 109). »Pesmi v godove in praznike« je doživela drugo izdajo leta 1862, toda v neipremenjeni obliki.

Dolinar je dopisaval tudi v »Novice« in v »Zgodnjo Danico« in prevel knjigo »Izidor, brunni knež« leta 1835.

Mnogo pesmi je izdal z notami vred. Če se moramo čuditi Baragi in Zalokarju, da sta toliko spisala v nevezani besedi, nas za tisti čas čebelična delavnost Dolinarjeva uprav preseneča.

V nedeljskih pesmih (podnaslov) objavlja 7—10 kiticne pesmi, zložene po evangelijskih dotičnih nedeljah. Pesmi se gladko črtajo in so sestavljene v 4, 6, 7, največ pa v 8 vrstičnih kiticah. Prav tako so zložene tudi pesmi za g dove, praznike in svetnike. Predmet besedila je skrivnost dotičnega pravnika ali življenja opevanega svetnika. Kitice so v tej zbirki še raznovrstnejše; pogostoma obsegajo po 10 in 12 vrst. Pesmi so vseskozi živahne in jim

ne moremo odrekati pesniškega poleta, zlasti so začetki prav pesniški. Čop se je sicer izrazil, da se pesnik ni posebno vnel za jezikovno čistoto (Safarik 82); oziral se je pa Čop pri tej sodbi brzkone le na svetoletno pesem iz leta 1826. Poznejše pesmi imajo že boljši jezik. Res se pesnik ne izogiblje popolnoma tukjam, sicer pa mu jezik zelo gladko teče. V tistem času slovenski pisatelji še niso bili taki puristi, kakor dandanes, saj vemo, da je celo Prešeren še leta 1836 v »Krstu pri Savici« pel, da »spustiš žnabelj žnablja noč« in da je šele v Poeziji leta 1847 nadomestil žnabelj z ustno. Tudi rime so dosti dobre, samo da jih je treba čitati po ljudski irrevi ne po videzu n. pr. času in pasu (pasel). Izpuščaji so pa res preprosti.

Lepo je sestavljen tudi predgovor k pesmarici iz leta 1833, kjer pojasnjuje, da je nedeljske pesmi izdal leta 1829 s srčnimi željami, »da bi se vrnih srca bolj od posvetnega odrgala, se na perotih petja k svojem Stvarniku povzdigovala, pri plamenu svete ljubezni in božjega spoznanja vnela, da bi božja služba z večjo gorečnostjo obhajana in tako čast našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa povikšana bilac. Iz istega namena je izdal pesmarico za godove in praznike. Polem govori o pomenu petja in njegovi zgodovini in neposled navdušuje pevce, naj pobožno prepevajo svete pesmi. Če pomislimo, da so bile pesmi prve in druge pesmarice zložene do leta 1831 (predgovor je spisan na sv. Miklavža dan), torej ob času Čebeličice (1830—1839),

Pogreb † prof. Cvijiča.

Belgrad, 18. januarja. (Izv.) Pogreb pok. prof. Cvijiča se je izvršil na najsvečaniji način. Ob 9. so se na vseučilišču pričele žalne svečanosti, katere je izvršil dekan bogoslovne fakultete prota Dimitrijevič ob navzočnosti 20 duhovnikov belgrajske škofije. Žalni svečanosti so prisostvovali rektor vseučilišča, vsi profesorji, v imenu vlade pa prosvetni minister g. Trifunović, vsi poslanci tujih držav in zastopniki raznih društev. Nato so truplo prenesli v saborno cerkev, kjer je patriarh Dimitrije opravil žalno službo, nato pa se je v kratkem govoru spominjal pokojnikovega velikega dela. Za njim je govoril prosvetni minister g. Trifunović, v imenu Kraljeve akademije znanosti pa profesor g. Belin, v imenu belgrajskega vseučilišča je govoril profesor g. Milojevič. Nato so truplo nesli iz cerkve v sprevedu po glavnih belgrajskih ulicah na pokopališče. Tu se je od pokojnika poslovil rektor ljubljanskega vseučilišča profesor g. dr. Lukman, profesor g. dr. Jože Rus in g. dr. Nikola Zupanič. Na pokopniški krti so bili številni venci. Med njimi venec kralja, Češke akademije znanosti, ljubljanskega vseučilišča in drugih znanstvenih zavodov. Ogromne množice ljudstva so prisostvovali vsem svečanostim in spremile pokojnika na njegovi poslednji poti. V imenu ljubljanske univerze sta se udeležila pogreba rektor prof. g. dr. Lukman in prof. g. dr. G. Krek. Iz Ljubljane se je poslalo več sožalnih brzojavov. Med drugimi je kondoliral za člane bivše naše etnografske sekcije za meje pri mirovni konferenci njen član univ. prof. g. dr. M. Slavič, ki je izrekel zahvalo za trud in ljubezen, s katero je njen predsednik Cvijič branil v Parizu slovenske meje.

Lepi izgledi za HPS.

Zagreb, 17. jan. (Izv.) V nedeljo in ponedeljek se je vršilo okoli 200 volivnih shodov HPS na Hrvaškem, v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. V Zagrebu je priredila HPS zborovanje v dvorani Sv. Jeronima, ki je bila nabito polna. Po vseh krajih se je pokazalo, da Radičeva stranka izgublja svoje pozicije. Po Bosni agitirajo tako radičevci kakor radikali s tem, da obljublajo narodu koruzo, ako bo volil vladni stranki. Vrh tega se v Bosni vrši velik teror in pritisk od strani upravnih organov. V Dalmaciji se ljudstvo najbolj odvrča od Radiča, ki je s svojo demagogijo doživel tu popoln bankrot. HPS si bo priborila častno število mandatov in se tako ukoreninila v narodu, ki spregleduje svojo zmotu in se začneja orientirati v smislu stvarne in poštene politike HPS.

Minister za pravosodje predsednikom volivnih odborov.

Vsi listi ogorčeno obsojajo pismo, ki so ga dobili predsedniki volivnih odborov v Bosni, ki so po svojem političnem prepričanju — vsaj kakor misli dr. Srškić — radikali. Skupno z uradnim dekretom, s katerim se imenujejo ti gospodje za predsednike, so prejeli tole pismo:

»Blizu se dan volitev v oblastne skupščine. Na dan volitev 3. t. m. mora pokazati radikalna stranka svojo največjo moč. Po poročilih, ki jih imamo iz vseh krajev v državi, so povsod najljepši izgledi za uspeh radikalne stranke. Jaz popolnoma zaupam, da bo radikalna stranka odnesla v Tvojem kraju popoln uspeh. Da se bo to zgodilo, je potrebno, da ti kot eden najuglednejših naših strankarskih prijateljev v tvojem kraju z vsemi silami delaš na to, da bo naša skrinjica, ki bo na vsakem volišču prva, dobila največje število kroglic in da bo tako tudi po uspehu resnično prva.

moramo priznati, da je Dolinar po količini prekosil vse tedanje slovenske pesnike, po pesniškem poletu pa tudi vse druge razen Prešernarja in Potočnika.

Dolinarjeve pesmi se prepevajo že stoletje po vseh slovenskih cerkvah in se bodo gojovno glasile še sto let, samo da malokd ve, da čuje ali poje Dolinarjeve pesmi. Največ teh pesmi je zložil v samotni višavi na Jančnem.

Ker tu ni prostora, da bi mogli navesti kaj zgledov, hočemo opozoriti vsaj na nekatere zbrane pesmi, ki jim je početnik Luka Dolinar:

Pastirci vstanite, kaj spite nocoj? — Kaj se vam zdi pastirski vi? — O človek moj, ne spi nocoj! — Angelski zbori in višavah strmiti! — Močno se potrese in grob se odpre. — O hvalimo in molimo. — Jezus tvoj je vstal od smrti. — O Jezus moje želje. — Povzdigni duša se iz praha. — Za Bogom častimo Marijo najprej. — Jezus naših src veselje.

Iz dnevnika starega profesorja.

(»Mentor«, št. 2.)

Sedaj je dobil »Mentor« tudi svojo izvirno povest, vzeto prav iz razmer, ki zanimajo vsakega, kdor je imel kdaj posla s šolo ali ga pa ima še sedaj, pa najsi sedi v šoli in klopi ali za katedrom. Sempronij Tiro je prišel v

lid. Z najiskrenejšim radikalnim pozdravom Milan Srškić, s. r. minister za pravosodje.

Ta list se je dostavil obenem z uradnim dekretom. Kako moremo pričakovati, da bo uradništvo ločilo strankarstvo od uprave, če tega niti minister za pravosodje ne loči!

DEMENTI DIPLOMATSKIH IZPREMEMB.

Belgrad, 18. jan. (Izv.) Današnje časopisje poroča o spremembah v naši diplomaciji, namreč, da je naš dosedanji poslanik v Rimu Balugdžić prestavljen za poslanika v Berlin, dosedanji poslanik v Sofiji Rakić za poslanika v Rim. V zunanjem ministertvu izjavljajo, da je ta vest neresnična in brez podlage in jo najodločnejše demantirajo.

Pred sklicanjem konzistorija.

v Rim, 18. jan. (Izv.) V dobro poučenih vatikanskih krogih se govori, da bo konec

Velika Jugoslavija in Francija.

Berlin, 18. jan. »Germania« poroča: Ob pravoslavnih božičnih praznikih sta priredili jugoslovanska in bolgarska kolonija v Parizu pod predsedstvom obeh pariških poslankov: Spalajkoviča in Merlova skupno slavnost, tekom katere so vsi govorili izveneli v zmislu združitve vseh balkanskih Slovanov. Čeprav sta obe koloniji že dalj časa združeni v Jugoslovansko-bolgarski ligi za zedinjenje Jugoslovancev, predstavlja ta prireditve vendar znamenito znamenje za notranjo poglobitev veliko-jugoslovanske misli, pri čemer je treba posebno naglasiti navzočnost obeh posla-

marca t. l. sklican novi konzistorij. Gre za imenovanje kardinala na mesto blagopokojnega kardinala Merciera v Bruslju. Dobri odnosi med Vatikanom in Francijo naj se podkrepijo s tem, da ase imenuje francoski prelat Touchet za kardinala. Med italijansko duhovščino se kot kardinalski kandidat največ imenuje msgr. Marchetti, tajnik oddelka »De propaganda fide«, ki je spretno organiziral misijonsko razstavo ter misijonski muzej v Rimu. Sv. oče hoče odlikovati vse svoje udane sodelavce. Govori se, da bo število kardinalov pomnoženo od 70 na 80.

NADŠKOF DIAZ.

v Guatemala, 18. januarja. (Izv.) Nadškof Diaz iz Totasco je bil obsojen, da mora zapustiti Mehiko. Ker pa so oblasti v Guatemali prepovedale v smislu ustave vsak prehod preko meje, se ne ve, kam se je nadškof Diaz obrnil.

nikov. Nič manj pomembno ni dejstvo, da je slavnosti prisostvoval francoski delegat in zastopnik pri Društvu narodov Marcel Plaisant, ki je imel značilen govor. Pozdravil je priprave za pogodbo na Balkanu v zmislu Locarna; take pogodbe bodo sporazum med balkanskimi narodi utrdile, odklonile moteče zunanje vplive in okrepile splošno mirovno delo. Francija se veseli teh nastajajočih zvez med balkanskimi narodi, odklanja vse hegemonistične in imperijalistične cilje in goji samo eno željo: da bi jo na Balkanu ljubili.

Madjarsko javno mnenje proti paktu z Italijo.

Budimpešta, 18. januarja. Glasilo liberalne stranke priobčuje uvodnik pod naslovom »Balkan in Italija«. List pravi, da Italija zato ponuja Madjarski svobodno čono na Reki, da bi madjarska trgovina zopet oživelila to danes mrtvo luko. Madjarska pa Reke ne potrebuje, ker ima mnogo povoljnejše pogoje za svojo zunanjo trgovino preko Hamburga. Italijansko prijateljstvo v sedanjem evropskem razvoju ni veliko vredno in zato tudi Bethlenovo potovanje v Rim ne more dovesti do nove orientacije madjarske zunanje politike. Madjarska ne more okreniti ledij svojemu južnemu sosedu, nasproti kateremu se je pred nekoliko meseci oficijelno naznanilo zblizanje. Pot grofa Bethlena v Rim ne sme biti simbol madjarskih vojnih namer in madjarski dr-

žavniki ne morejo postati nosilci fašističnega liktorja. Budimpešta ni Tirana in ne more biti kakor kmetje na šahovski deski.

ANGLIJA IN ITALIJA.

London, 18. januarja. (Izv.) »Westminster Gazette« piše glede očitkov, da je Anglija sodelovala pri albanskem paktu: »To je težko verjeti, ker ni nobenega pametnega razloga za to, da bi Velika Britanija podpirala gospoda Mussolinija v njegovem prizadevanju, da izpremeni Jadransko morje v italijansko jezero — a to je glavni namen njegovega albanskega pakta. Pač pa ima Anglija vse razloge, da ne podpira politike, ki vzbuja v Franciji veliko nevoljo in preti, da izzove na Balkanu resne nemire.«

Dalekosežna francosko-romunska pogodba.

Pariz, 18. jan. Včeraj objavljene francosko-romunske pogodbe obsegajo tri dokumente: 1. zavezniško in prijateljsko pogodbo; 2. arbitražna pogodbo in 3. dostavek v obliki zapisnika.

Zavezniško, prijateljska pogodba se bistveno strinja z ostalimi francoskimi pogodbami, sklenjenimi z Belgijo, Poljsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo ter obsega določbe, nanašajoče se na pakt Društva narodov, jamstvo teritorialne varnosti in obvezo, da pogodbenika pod nobenim pogojem ne bota napadla drug drugega. Vendar gre romunska pogodba še dalje ter se obe državi obvezujeta, da bosta stalno politično sodelovali. Tekom prihodnjih deset let se hočeta skupno posvetovati o vseh velikih zunanjepolitičnih dogodkih.

Druga pogodba določa razsodiščno postopanje v vseh morebitnih sporih; izključena so le vprašanja, ki bi se tikala nedotakljivosti meja.

Poseben važen je tretji dokument. V njem Rumunija ponavlja in potrjuje ženevsko

izjavo rumunskega zunanjega ministra Bratiana z dne 17. maja 1922., v kateri se Rumunija trajno obvezuje, da ne bo napadla Rusije. To svojo obvezo je Rumunija pripravljena — tako se glasi pogodba — raztegniti tudi na vse svoje ostale sosedne brez izjeme.

Te tri pogodbe so se bile sklenile med Francijo in Rumunijo že 10. junija minolega leta. Njih objava v sedanjem trenutku ima dalekosežen pomen.

v Pariz, 18. jan. (Izv.) Obrambna in prijateljska zveza med Francijo in Romunijo, ki je bila sklenjena 10. junija 1926, se objavi jutri. Ob tej priliki se je vršila v Lyonu manifestacija francosko-romunskega prijateljstva, katere so se poleg zastopnikov obeh držav udeležili tudi razni generali. Francosko vladno je zastopal g. Herriot. Na proslavi sta govorila romunski poslanik v Parizu Diamady in general Bertelot, predsednik francoske komisije v Romuniji. Oba govornika sta poudarjala tesno sodelovanje med Francijo in Romunijo. S. Herriot se je pridružil izjavljanjem obeh predgovornikov. Jutri pa bodo objavljeni tri-

merava več učiti. Ko bomo imeli spis v celoti pred seboj, nam bo gotovo tudi jasnejše, zakaj si je pisatelj izbral ime Vedniča Novinca.

Za danes ugotavljamo samo to-le: Kolikor nam je znano, je to v slovenskem slovstvu prvi poskus, napisati neke vrste »profesorski roman«, ki se bo bavil z življenjem profesorjem, v kolikor se vrši v šoli ali pa v razmerah, ki so s šolo v tesni zvezi. Takega dela se pri nas ni še nikdo lotil. Dasi je baš profesorji stan dal slovenskemu slovstvu razmeroma izredno visoko število slovnstvenikov, vendar se izmed njih ni nikdo obširneje bavil v svojem slovstvenem delu baš s svojim profesorskim poklicem. Zanimivo je na primer, če primerjate, koliko več pove Šuklje v svojih Spominih o svojih dijaških letih nego o svojem profesorskem delu. Človeku je zlasti žal, da mož s tako finim darom opazovanja kot n. pr. pokojni Detela ni nikdar obširneje posvetil z lučjo svoje dovitnosti v gimnazijske razmere. Morebiti bo pa Tironov spis iz službe, ki je za vsak narod in za slehernega izobraženca velikega pomena, pa bodisi na dobro ali slabo stran. Saj človeku nič ne škoduje, če se včasih zamisli v položaj, da bi takrat, ko bo šel v pokoj, dal račun o svojem hiševanju če ne javnosti pa vsaj samemu sebi.

Tironovo delo je zamišljeno očitno precej obširno. Ta številka »Mentorja« obravnava samo dva meseca prvega leta službovanja. Pisatelju želimo sreče na njegovem samostalnem potu!

je dokumenti: 1. pogodba o obrambni in prijateljski zvezi; 2. arbitražna konvencija in 3. dodatni protokol. Pogodba velja za 10 let.

v Pariz, 18. januarja (Izv.) »Temps« piše, da nadaljuje Francija logično politiko, ki jo veže s Poljsko in Češkoslovaško. Pogodba ni naperjena proti nobeni državi in niti Moskva bi ne smela pripravljati nobene rezerve, ker se je Romunija obvezala, da je ne napade.

Dr. Marx se pogaja.

v Berlin, 18. januarja. (Izv.) Danes je imel dr. Marx razgovor z vodjo nemških nacionalistov, grofom Westarpom. Razgovor je trajal eno uro in se je sukal okoli tega, da bi bili nemški nacionalisti pripravljeni sodelovati v središčni vladi.

v Berlin, 18. januarja. (Izv.) Danes popoldne se je pogajal dr. Marx z voditelji bavorske ljudske stranke, v koliko bi bila bavlja podpirati središčno vladno. Dr. Marx se bo sestel še z voditeljem soc. demokratov Müller-Frankeom in z dr. Scholzom, voditeljem nemške ljudske stranke.

v Berlin, 18. januarja. (Izv.) Predsedstvo soc. demokratske stranke je imelo danes do 6 sejo, ki se je zaključila brez konkretnega sklepa glede podpiranja eventualne središčne vlade. Odklčetev bo padla na jutrišnji seji, ki se prične ob 12.

Nemška zunanja politika.

Berlin, 18. januarja. (Izv.) Na kongresu bavorske ljudske stranke v Pfalciji je govoril tudi bavorski ministrski predsednik dr. Held. Rekel je, da bo nemška zunanja politika šele tedaj uspešna, kadar se odstrani laž o izključno nemški krivdi na svetovni vojni. Drugi pogoj je vzpostavitev medsebojnega zaupanja; Nemčija je pripravljena, da doprinese nove dokaze o tem, da ji je krvavo resno za sporazum med narodi. Dr. Held je dalje naglasil zahtevo, da se Porenje izprazni.

Predsednik nemškega državnega zbora Loebe se je minolo soboto v Lodzu udeležil proslave petletnice nemške socialistične delavske stranke na Poljskem. Na časnikarski konferenci je Loebe naglasil potrebo gospodarskega sporazuma med Nemčijo in Poljsko, kar bo potem dovedlo tudi do izboljšanja političnega razmerja. Glede koridorja je Loebe poudaril, da se utegne rešiti to vprašanje na podlagi mirnega sporazuma. Koridor je za Nemčijo iz gospodarskih razlogov potreben, toda prebivalstvo na tem ozemlju je po večini poljsko. Najprej je treba najti preko tega političnega mostu neovirano pot in zamenjavo blaga. Izprememba meja bi se mogla izvršiti le v sporazumu s prizadetimi narodi.

Nemški predlogi nezadostni.

Pariz, 18. januarja. (Izv.) Medzavezniški vojaški odbor v Versaillesu je po pretresu nemških predlogov izjavil, da predlogi v sedanjih oblikah ne zadostujejo. General Pawels je podal nadaljnja pojasnila. Pogajanja se nadaljujejo.

Atentat na italijanski konzulat v Newyorku.

v Newyork, 18. januarja. (Izv.) V zvezi z bombnim atentatom na poslopje, v katerem je nastanjen tukajšnji italijanski generalni konzulat, se poroča, da sta bila aretirana dva mož. Eden izmed obeh, ki je po poklicu slikar, je že priznal, da se je uprizoril ta bombni atentat kot protest proti Mussoliniju ter njegovemu ravnanju napram delavstvu vobče, napram slikarjem in pleskarjem pa posebej.

v Newyork, 18. januarja. (Izv.) K bombnemu atentatu na italijanski generalni konzulat se poroča, da je bilo pri tem poslopje močno poškodovano. Vsa okolica se je močno stresla in veliko šip je bilo pri tem razbitih. Aretiran je bil tudi neki Meyer-Schunyat, ki je obdolžen, da je vedel za bombni atentat.

v Newyork, 18. januarja. (Izv.) Policija je izdala uradno poročilo, da ni bil bombni atentat uprizorjen proti italijanskemu poslaniku, ampak le proti krznarskemu sindikatu.

V varstvo tujcev na Kitajskem

v London, 18. januarja. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Sanghaja, da so se inozemci obrnili na velesile s prošnjo, da bi naj pripravile najmanj 4000 mož (2000 Angležev, 1000 Japoncev in 1000 Amerikancev), ki bi naj nastopili za slučaj, da bi nameravali Kitajci tudi v Sanghaju ponoviti dogodke, ki so jih vprizorili v Hankovu. Misli se, da bi bilo v tem slučaju treba najmanj 25.000 mož.

v Pariz, 18. januarja. (Izv.) Kakor doznava časopisje iz Londona, je angleški ministrski svet sklenil, da se imajo inozemske koncesije na vsak način braniti.

Hripa.

v Budimpešta, 18. januarja. (Izv.) Tekom včerajšnjega dne je zbolelo 24 oseb na influenci. V bolnice je bilo prepeljanih 40 oseb.

v Berlin, 18. januarja. (Izv.) Glede vesti, da se množijo v zapadni Nemčiji (Koblenz, Köln, Trier itd.) smrtni slučaj radi hripe, se poroča, da se je sicer hripa precej razširila, da pa se smrtni slučaji ne množijo.

Dnevne novice

Zaupnikom SLS!

Skrbite povsod za polnoštevno udeležbo. Mislite že sedaj na vsakega volivca. Pripravite agitacijske pisarne pri vsakem volišču. Zadnji dan se ne da vsega storiti. Ne zanašajte se nikjer na dobro razpoloženje volivcev. Delati, agitirati je treba do zadnjega trenutka. Zmaga mora biti sijajna. Vsa država mora vedeti, kaj zmore našo organizirano ljudstvo.

Tajništvo SLS.

★ **Pozor na ovojne pasice!** Na ovojnih pasicah današnje številke dobe naročniki-upravičenci natisnjene številke, s katerimi se udeležijo zadnjega nagradnega žrebanja. Cenjeni naročniki naj te pasice shranijo do objave izrečenih denarnih nagrad.

★ **Povodom smrti profesorja J. Cvijiča,** največjega jugoslovanskega geografa in odločnega branilca naših etnografskih meja na mirovni konferenci in v koroški plebiscitni komisiji, je odbor Geografskega društva na univerzi v Ljubljani imel 17. t. m. zvečer kratko sejo; spominska prireditve se bo vršila pozneje. Društvo je odposlalo sožalne brzojavke na pristojna mesta, na pogrebu pa ga je zastopil odbornik g. dr. J. Rus.

★ **Dopisnikom »Slov. gospodarja«** Da bo mogel »Slov. gospodar« še pred nedeljo do volivcev, je izšel že včeraj v torek. Zato pa včeraj došli dopisi niso mogli več v »Slov. gospodarja«, kar naj p. n. dopisniki upoštevajo. Dopise priobči Slovenec.

★ **I. polletje na vseh osnovnih šolah v Ljubljanski oblasti** se zaključilo po odredbi prosvetnega oddelka v Ljubljani P. br. 693-27 v soboto dne 29. januarja 1927.

★ **Centralizem in Slovenija.** Ljubljanski župan je vnovič zapovedal, da si mora vsaka občina in vsakokrajni šolski svet nabaviti »Narodno enciklopedijo«, češ da je tako določilo ministrstvo. Pri tem je pa treba pomisliti na velik razloček med posameznimi občinami v Sloveniji so mnoge občine, ki imajo komaj 200 duš, v Srbiji pa povprečno 2000 do 3000! In vendar mora vsaka, pa naj bo še tako neznatna občina, naročiti enciklopedijo. Torej bo imela Slovenija tudi tega davka nekaj milijonov kron več kot Srbija. O ti nesrečni centralizem! Radi bi tudi vedeli, kdo je ta »Bibliografski zavod d. d., Zagreb«, da ga morajo podpirati z naročitvijo vse občine. Še nekaj! Kdo bo neki bral v naših malih občinah »Narodno enciklopedijo«, pa četudi bi bila pisana v slovenščini? Torej papir za makulaturo, pa drag! Po pravici se je dopisnik iz Sarajeva v »Slovenec« čudil, da store v Sloveniji precej vse, kar ukaže Belgrad, dasi ni primerno za Slovenijo, ampak morda le za Srbijo! Res päpstlicher als der Papst selbst.

★ **Službo poštne uradnice na pošti Polzela** v Savinjski dolini je dobila gospa Anica Lenko, domačinka iz Polzele.

★ **Smrtna kosa.** Po težki in mučni bolezni je preminul pri Sv. Trojici v Halozah g. Anton Sakejšek, dolgoletni minoritski logar. Rajni je bil spoštovan mož, že predvojno naročnik Sl. Gospodarja, zvest pristaš SLS, vzorno družinski oče ter navdušen lovec. Nad 40 let je sodeloval tudi pri trojiški muziki, mnogo let tudi pri ptujski mestni godbi. Rajni je bil splošno priljubljen, kar je pričala mnogoveselila večna luč!

★ **Umrli je v Poljčanah** daleč naokrog znani trgovec Karl Sima. Pogreb blagopokojnega se bo vršil v četrtek popoldne ob pol 4. Zalujochi rodbini naše sožalje.

★ **Brezposelnim rudarjem.** Borza dela v Celju je razposlala na strokovne organizacije (tajništvo v I. delavskem konzumu na Vodah št. 253) zglasilnice, katere naj brezposelni izpolnijo, ki se morajo takoj nato pošiljati na Borzo dela v Celje. Ta bo vodila evidenco brezposelnosti in ji bo tudi po možnosti zaposlila. Glede omejitve dotoka poljedelskih delavcev v revirje, posebno onih iz Prekmurja, bo Borza dela prihodnje dni predložila svoje mišljenje in eventuelne predloge, da se sporazumno s merodajnimi faktorji usmerijo poljedelski delavci v druge kraje, posebno pa, da se prekmurski sezonski delavci po možnosti v čimvečjem številu zaposlijo na veleposelstvih v Slavoniji, Banatu, Bački in eventuelno na Madžarskem. Kamor jih je do lanskega leta odhajalo povprečno do 3000. Delavci, ki so brezposelni naj se torej obrnejo na strokovno organizacijo, da se zglasilnica odpošlje na Borzo dela.

★ **Za rezervne častnike.** Uprava ljubljanskega pododborja opozarja, da izdaja kompletne uniforme samo onim rezervnim častnikom, ki so člani in sicer po vrstnem redu vloženih prošelj. Pristopne tiskovine in obrazci prošelj se dobe v pisarni pododborja ali pa po pošti. V slučaju dodelitve uniforme se vsak član pismeno obvesti.

★ **Slovensko zdravniško društvo.** Redni občni zbor društva se vrši v soboto dne 5. februarja t. l. ob 8 zvečer v prostorih restavracije Ljubljanskega dvora z običajnim dnevnim redom. Odbor.

★ **Imenovanje pri poštni upravi.** Poštni in brzojavni uradnik Stefan Breznik pošte Ljub-

ljana 1 je imenovan za tehničnega uradnika poštnega in brzojavnega ravnanstva v Ljubljani.

★ **Valjevo.** Ministrstvo prosvete je dovolilo g. Rudolfu Drobnetu, profesorju na tukajšnji gimnaziji, šest mesečni bolniški dopust. Gospod Drobnet je od svojega imenovanja predaval na tem zavodu latinščino in bil več mesecev celo edini nastavnik za latinški jezik. Dopust je nastopil 16. januarja.

★ **Nova emisija kolkov.** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani opozarja na razglas o novi emisiji kolkov v Uradnem listu št. 3 z dne 7. januarja 1927 glasom katerega nehajo s 1. februarjem 1927 veljati kolki sledečih vrst: po Din 0.50, 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 250 in 500. Od tega dne do vstetega 1. maja 1927 se lahko zamenjajo za nove kolke pri vseh finančnih napravah, ki prodajajo takšne vrednotice na račun uprave državnih monopolov (blagajna delegacije ministrstva financ v Ljubljani in vsi davčni uradi), kjer interese tudi lahko dobijo natančnejša pojasnila.

★ **Umrli je v Čečah mali sinček** trgovke ge. eternelj. V soboto je v istem stanovanju umrla vsled raka žena upokojenega rudarja Šersena. V ponedeljek dopoldne so jo pokopali v Trbovljah. Naj v miru počiva.

★ **Občni zbor avtomobilskega kluba** kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sekcije Ljubljana se vrši v nedeljo dne 23. januarja t. l. ob pol 11 dopoldne v klubovih prostorih Kongresni trg 1-1 (Kazina). Člane, ki se obljubijo ne nameravajo osebno udeležiti, naprošamo, da nam sigurno pošljejo, ako še to niso storili, do nedelje pooblastila, katere je tajništvo sočasno razposlalo.

★ **Pred špansko boleznijo** se uspešno varujemo pri stalni uporabi »Melousine« ustne vode — priznansko najbolje desinfekcijsko sredstvo za usta in grlo. Dobi se v lekarni Leustek pri Zmajskem mostu.

★ **Čajanka!** Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vanilijev sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Prosti predmeti na humanistični gimnaziji v Ljubljani sredi leta - uknjeni.

Ze leta in leta, gotovo več kot petdeset let, se je učencem humanistične gimnazije v Ljubljani nudila možnost, učiti se francoščine, italijanščine ter stenografije kot prostih predmetov; in zadnjih dvajset let ali še več tudi opisne geometrije. Obisk teh predmetov je bil vedno izboren; večkrat sta bila potrebna kar dva oddelka (zlasti v stenografiji in italijanščini). Uspehi so bili tudi zelo dobri: saj so posekali pouk samo prostovoljci, torej najpriredni šil. V modernih jezikih je gimnazijec z lahkoto v dveh tedenskih urah dosegel isto znanje, če ne večjega, kakor realce ali licea v petih letih in po več ur na teden. Z obiskom opisne geometrije si je pridlen gimnazijec odprl vrata na tehniko, kjer je uspešno tekmoval z realcem. S temi prostimi predmeti, tako mnogoštevno obiskovanimi, je bilo torej zelo ustrezno staršem in dijakom. In stroški za učno upravo so bili vprav malenkostni. V sanjah bi človeku ne padlo v glavo, da bi poklicana oblast, kateri mora biti vsestranski napredek mladine glavni cilj, to tako ceneno, a tako koristno uredbo — odpravila. In vendar se je to zgodilo! In seveda spet — sredi šolskega leta! Danes smo zvedeli, da se pouk gori omenjenih prostih predmetov na humanistični gimnaziji v Ljubljani — ukine. Pa zakaj? Dovolj se pouk nemščine kot prostega predmeta na II. in III. drž. gimnaziji v Ljubljani od 1. razreda dalje do četrtega (v petem razredu bo odslej itak obvezna), a da bo v državnem proračunu ravnovesje, se ukinejo omenjeni predmeti na humanistični gimnaziji. Z eno roko tako prosvetni minister daje, z drugo — jemlje. Oboje pa z zelo nesrečno roko! Zakaj! Kakor po eni strani odobravamo, da se pouk modernega jezika (v tem slučaju nemščine) prične čimprej, tako bo po drugi strani nastal velik nered v petem razredu II. in III. drž. gimnazije, ko bo (že s prihodnjim letom) nemščina za vse učence obvezna, pa bodo eni že nekaj znali, zlasti, če jo bodo posekali že od prvega razreda, drugi pa, zlasti tisti, ki bivajo izven Ljublja-

ne in ne morejo popoldne k prostim predmetom, bodo pa v petem razredu morali šele s poukom začeti. Na vse to učna uprava ne misli prav nič. — Mari naj bi bila nemščina na II. in III. državni gimnaziji spet od prvega razreda dalje obvezna, kakor želijo starši in tirajo razmere v Sloveniji, ki smo sosedje Nemcev. (Primi o tem pravkar izšlo veleaktualno bršuro g. nadzornika Jos. Westra: Kriza naše srednje šole). Humanistični gimnaziji pa privoščite tisto — kakor omenjeno — tako ceneno dobroto prostih predmetov; povrnite ji zlasti tudi pouk v stenografiji, ki je izostal zaradi neumljive skoposti fin. ministrstva, in kar se — kakor čujemo — tako zelo pozna na univerzi, ko skoro noben učenec ne zna več stenografirati, dočim so si prej prav s tem siromašni akademiki kruh služili. Več prizadetih staršev.

Neznana usoda dveh akademikov v triglavskem pogorju.

Rešilna ekspedicija Slovenskega planinskega društva na delu.

Včeraj zjutraj se je bliskovito razširila po vsej Siski in Ljubljani vest, da pogrešata Kanoničeva in Sotošek rodbina iz Sp. Šiške svoja pridna sinova-akademika od nedelje zvečer, ko bi se morala vrniti iz smučarskega izleta iz triglavskega pogorja, kamor sta odšla preteklo sredo t. j. ravno pred enim tednom. In sicer se je odpeljal Kanonič Ivan, medicinec zagrebške univerze, v sredo ob treh popoldne, Sotošek Stanislav, šumar in jurist, istokotno na zagrebški univerzi, pa ob tri četrti na sedem zvečer istega dne z gorenjskim vlakom v Bohinjsko Bistrico, odkoder sta se podala v hotel »Zlatorog«, kjer sta prenočila. V četrtek sta se rano podala s smučmi čez Komarč v triglavsko pogorje do Koče Sedmerih jezer. Od tamkaj sta nameravala na Hribarico po Mišljski dolini do Vodnikove koče od tod skozi Vrata do Mojstrane. Ta njihov načrt je slučajno odkril po pismu, ki ga je pisal Kanonič Ivan svojemu tovarišu Slavkoto Prevcu. Kanonič pa pisma ni oddal, ker je s Prevcem že prej govoril in je tako pismo obdržalo doma. Pismo je našla Kanoničeva mati, s katerim je prišla v ponedeljek popoldne k Franju Borštnarju, ki je član rešilne ekspedicije »Skalec« in tudi član Slovenskega planinskega društva. Borštnar je tekem včerajšnjega dopoldneva zadevo sporočil Slovenskemu planinskemu društvu, ki je ukrenilo vse potrebno glede rešilne ekspedicije. Tako je odšla sinoči ob tri četrti na sedem rešilna ekspedicija SPD v Bohinjsko Bistrico iz Ljubljane in z Mojstrane odklek rešilne ekspedicije SPD pod vodstvom Matevža Škantarja. Združena rešilna ekspedicija je že od davi na delu. Skrb obeh rodbin za svoja sinova je zlasti radi tega zelo velika, ker bi moral medicinski Kanonič Ivan včeraj položiti nekaj izpitov iz II. rigoroz. Ker sta imela hrane samo za tri dni s seboj, se je tudi bati, da sta v kaki zasneženi koči brez vsakega griljaja.

Kakor je razvidno iz Kanoničevega pisma, sploh nista imela nobenih ključev za koč s seboj. Ker je v soboto zvečer in v nedeljo v triglavskem pogorju močno snežilo, je zgornja naša domneva upravičena. Usoda je hotela, da je šumar Sotošek Stanko še-še smučar-začetnik.

O uspehu rešilne ekspedicije bomo še poročali.

Ljubljana

○ **Henry Ford** je naslov nacojšnjemu predavanju, ki bo na tehničnem tečaju ob 8 zvečer v Rokodelskem domu. P. t. obiskovalci tečaja se opozarjajo, da se ne vrši predavanje v akademskem temveč v Rokodelskem domu. Tvarina je silno zanimiva. S pomočjo slik nam bo predavatelj pokazal najnovejše uspehe Fordove na tehničnem polju.

○ **Na Sveto goro Athos** nas bo peljal g. dr. L. Ehrlich s pomočjo skioptičnih slik na VIII. prosvetnem večeru, ki bo v petek 21. t. m. ob 8 zvečer v Ljudskem domu. Kar je za nas katoličane Rim, to je za Ruse, Srbe, Bolgare in Grke gora Athos. Zato bo to predavanje, ki je opremljeno s krasnimi koloriranimi slikami gotovo zelo zanimivo, ker nam bo nudilo vsaj deloma pogled v versko mišljenje naših slovanskih bratov.

○ **O turi na Mt. Blanc** predava danes v sredo dne 18. januarja g. prof. Mlakar v »Prosveti Krakovo-Trnov«. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike. Začetek točno ob pol 8. Vabimo vse člane in prijatelje, da se v obilnem številu udeležijo predavanja. — Odbor.

○ **Javna knjižnica »Prosvetne zveze«** v palači »Vzajemne posojilnice« se je nabavila med drugimi leposlovnimi in poučnimi knjigami tudi sloviti z Noblovo nagrado odlikovani roman Romaina Rolanda »Johann Christophe« v nemškem prevodu. Ker je knjižnica z dobrimi, zabavnimi in poučnimi čitivimi dobro založena, naj se je vsak pridno poslužuje.

○ **Današnji izvencerkveni sestanek v Križankah** se prične točno ob 8 zvečer. Udeležba za vse člane moške Marijine družbe obvezna. Brez tehtnega razloga naj nihče ne izostane.

○ **Pevski odsek »Krekove mladine«** v Ljubljani. V sredo, 19. t. m. ob pol 8 zvečer je pevska vaja v salonu g. Čežnarja v Kolodvorski ulici. Udeležba obvezna. Pripeljite s seboj še nove člane in članice.

○ **Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek v sredo 19. t. m. ob pol 7 zvečer v klavirski sobi moškega učiteljskega v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Kontrola izvrševanja zakona alkoholne prepovedi o pri-

liki oblastnih volitev. 2. Nadaljevanje zadnjega dnevnega reda. — Vabimo vse člane in prijatelje našega pokreta.

○ **Brošura g. v. š. nadzornika Jos. Westra:** »Kriza naše srednje šole« se od danes pop. dobi v vseh ljubljanskih knjigarnah. Članom Društva prijateljev hum. gimn. se odpošlje danes na dom.

○ **Kriza v našem gledališču.** Včeraj se je vršilo v »Mesnem domu« predavanje g. Cirila Debeveca o krizi v našem gledališču, njenih vzrokih in problemu njene sanacije. Predavanja se je udeležilo približno 250 oseb in je bila dvorana popolnoma polna. Po predavanju se je razvila debata, ki ji je predsedoval univ. prof. Kidrič. V debato so posegli gg. dr. Vurnik, arh. Kregar, prof. Bajuk, sod. svetnik Lajovic in Debevec. Debata je trajala do pol enajste zvečer. Natančnejše poročilo o predavanju in debati priobčimo jutri.

○ **Smrtna kosa.** Včeraj popoldne ob 1 je v Gospodu zaspala gospa Terezija Skul, stanujoča v Ljubljani, Ulica na Grad 8. Rajna je bila splošno znana babica in vzorna krščanska dijaška gospodinja. Priporočamo jo v molitev vsem njenim znancem in dijakom, ki so kdaj pri njej stanovali. Pogreb bo v četrtek. Naj počiva v miru!

○ **Prepovedano predavanje.** V ponedeljek zvečer bi se imelo vršiti v Mesnem domu predavanje o sovjetski Rusiji, ki ga je nameraval prirediti kulturno-prosvetni odsek Delavske zbornice. Policija je predavanje prepovedala, nakar se je vršilo skioptično predavanje »Forum Romanum«.

○ **Tuji državljani,** ki prebivajo stalno v policijskem okolišču (v mesta Ljubljana in občinah Vič, Zg. Siska in Moste), ali ki nameravajo po preteku veljavnosti polnega vizuma ostati delj kakor 2 meseca v policijskem okolišču, se opozarjajo, da morajo imeti od ministrstva za notranje zadeve dovoljenje za prebivanje. Razven tega morajo imeti oni tuji državljani, ki so zaposleni pri kakem podjetju, od inšpekcije dela oziroma od ministrstva za socialno politiko dovoljenje za zaposlenje. Da se omogoči točen pregled vseh tu bivajočih inozemcev, se pozivajo vsi tuji državljani, da se zgledajo v prihodnjih dneh pri najbližji varnostni stražnici, kjer se jim izroče v izpolnitev formularja o osebnih podatkih. Po izpolnitvi morajo formulare vrniti stražnici. Oni inozemci, ki še nimajo od ministrstva za notranje zadeve dovoljenja za prebivanje ali katerim je dovoljenje že poteklo, morajo razven tega napraviti prošnjo za dovolitev prebivanja. Prošnji naj priložijo gori navedeni izpolnjeni formular kot prilogo. Prošnjo za dovolitev prebivanja je kolkovati s kolkom 5 Din, za rešitev je priložiti še kolek 20 Din. Pričujoča določila se nanašajo na ruske državljane. Tuji državljani, ki ne bodo postopali po teh navodilih, se bodo kaznovali po ministrski naredbi z dne 30. IK. 1857, drž. zak. št. 198, z globo do 1000 Din, oziroma z zaporom do 14 dni in eventuelno tudi z izgonom.

○ **Umrli so v Ljubljani:** Alojz Bernardi, žel. poduradnik, 64 let. — Siman Celofiga, hapec, 50 let. — Ludvik Barbič, pivovar, 24 let. — Ivana Jenko, dninarica, 39 let. — Ivan Mivšek, krz. in tel. nadzornik, 31 let. — Janez Naglič, dninar, 60 let. — Marija Zupanc, hči rudarja, 6 let. — Franc Groznik, krojač, 53 let. — s. Rafaela Terezija Avguštin, boln. sestra, 56 let. — Matevž Korošec, delavec, 70 let. — Konrad Tičar, zasebnik, 28 let. — Marijeta Koman, zasebnica, 76 let. — Vida Škofar, hči posestnika, 19 mesecev. — Terezija Urankar, m. uboga, 72 let. — Janez Taškar, posestnik, 73 let. — Marija Jemc, šol. učenka, 13 let. — Angela Janežič, hči delavke, 3 leta. — Franc Tomazini, posestnik, 53 let. — Anton Stare, delavec, 21 let. — Ivan Hribar, paznik mest. užit. zakupa, 36 let. — Franja Repič, zasebnica, 75 let. — Ana Bacarich, vdova lekarnarja, 78 let. — Marija Tome, šol. učenka, 12 let.

○ **Policijska kronika** beleži včeraj tri aretacije in sicer eno radi nedostojnega vedenja, eno radi beračenja in eno radi postopanja. Dalje beleži policija šest slučajev kaljenja nočnega miru, nedostojnega vedenja in pijanosti. Treje gostilničarje je ovadenih radi prestopka policijske ure.

Maribor

□ **Nov volilni trik mariborskih socialistnih demokratov.** Pred vsakimi volitvami so socialni demokratje ena najbolj socialno čutetihih strank. Briga se ta gospoda v predvolitvenih dnevih za najrevnejše sloje in jim obljublja vsestransko pomoč za bodočnost. Mariborski socialni demokratje se sedaj pred volitvami kar cedijo obljub revnejšim slojem in tokrat so se spomnili celo na brezposelne. Ko pa so socialni demokratje imeli glavno besedo pri mestni občini, so jim bili brezposelni deveta briga, a sedaj, ko rabijo glasove teh revežev, pa bodo oni osnovali posebno organizacijo brezposelnih za Maribor in okolico. Da se pokliče v življenje organizacija brezposelnih, je sklicano za ta petek v socialistični dom ob treh popoldne zborovanje brezposelnih. Na tem zborovanju bi se naj osnoval odbor organizacije brezposelnih, a v resnici bo to čisto navaden politični shod, ki bi naj porinil v skrinjice socialistnih demokratov kroglice brezposelnih. Upamo, da bodo tudi brezposelni toliko uvideli, da ne bodo šli socialističnim obljubarjem na lim.

□ **Mariborski demokratje so si resno v taseh.** Spor je izbruhnil v samem vodstvu stranke in sicer med dosedanjimi, preizkušeni voditelji in mladimi politiki, ki bi se radi vrnil v ospredje. Že radi razdelitve mandatov za oblastne skupščine so nastale velike zamere, govorilo se je o prestopu raznih odličnih demokratov v radikalno stranko, kar bi se bilo najbržje tudi zgodilo, da se jih niso radikalni z vso silo otepali, ker jih preveč dobro poznajo. Spor se zaostruje tako, da gotovi demokrati politiki niti ne občejuje več med seboj. Volitve jih drže še skupaj, po volitvah bo pa gotovo prišlo do razkola in usoda demokratske stranke v Mariboru bo zapečaten.

□ **Koliko narodnih socialistov gre z demokracijo?** G. Tumpej je ponosen na svoje politične zmožnosti, ker se mu je posrečilo del svojih pristašev pridobiti za zvezo z demokracijo. Nedavno je zatrjeval, da odobravajo pakt, katerega sta sklenila on in Dobravc z demokracijo, vsi organizirani člani stranke. To so odobrili na sestanku v Vetrinskem dvoru, kjer so bili vsi navzoči. Če koraka za voditeljima taka armada, kot se običajno zbira na gostilniških sestankih manjših strank, ni čuda, da se demokrati te zveze tako malo vesele. Žal jim je, da so odstopili narodnim socialistom prvega kandidata samo radi tega, ker bo glasovalo z njimi celokupno gostilniško omizje, ki tvori uradno narodno socialistično stranko. Ker pa imajo narodni socialisti sigurno več pristašev, kot za eno stalno omizje, sledi iz tega, da simpatizirajo ti z odločnim korakom prof. Rostoharja ter pojdejo za njim, ne pa za svojimi uradnimi voditelji. G. Tumpej in g. Dobravc sta izgubila zaupanje večine pristašev, ki jima pripravljajo za prihodnji strankin občni zbor še novo presenečenje.

□ **Pevsko društvo »Maribor«.** Ker je v ponedeljek vaja odpadla vsled odpotovanja g. kapelnika Gašpariča, pa se v kratkem vrši zopet nastop »Maribora«, prosimo vse članice in člane, da se vaje v četrtek zanesljivo udeležijo!

□ **Himen.** Poročil se je dne 12. januarja v Cirkvenici g. Albert Achtig iz Maribora z gđc. Ljubico Brnja. Bilo srečno!

□ **Zvezde bomo gledali** in mnogo zanimivega slišali o njih vsi tisti, ki bomo šli v četrtek 20. t. m. ob 8 zvečer v dvorano Zadržne gospodarske banke. Predaval bo g. J. Kos, učitelj z Mute. Do 50 skioptičnih slik!

□ **Preklicano »zaslužno« priznanje.** Imenovanje novih zdravstvenih svetnikov za mariborsko oblast je itak vedno razburjenega mariborskega dopisnika »Jutra« še bolj razburilo, ker se to imenovanje ni izvršilo po njegovih srčnih željah. Zaman so čakali »Jutrovi« gospodje telegramov dobrih prijateljev iz Belgrada; medtem pa so prišli že davno v Maribor dekreti za nova člena, ki ju je izbralo zdravstveno ministrstvo za to izredno važno ter častno mesto.

□ **Posmrtni sklad Jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru, 17. jan. 1927.** Vabimo člane in dediče Posmrtninskega fonda Jugoslovanske strokovne zveze na važen sestanek, ki se vrši v četrtek 20. t. m. ob 7. uri zvečer v društveni dvorani na Koroški cesti št. 1. Na novo pristopivšim članom se bodo izročile članke izkaznice. Vsak član ali članica naj svojega dediča sam povabi. Pol ure pred sestankom se vrši seja odbora. Prosimo vse odbornike in odbornice, da pridejo gotovo že ob pol 7. uri. — Odbor.

□ **Ekshumacija.** V torek zjutraj je bilo ekshumirano truplo pokojnega ravnatelja drž. ženskega učiteljskega Franca Voglarja in položeno v lastno rodbinsko grobnico.

□ **Ogenj v dimniku.** V ponedeljek popoldne so se vnele saje v dimniku hiše na Slomškovem trgu št. 10. Ogenj je bil precej močan, da je bil ves trg pokrit z dimom ter je prihitela požarna bramba z avtobrizgalno, da bi bila v slučaju nesreče takoj pri rokah. Ogenj je pogasil dimnikar.

□ **Karambol avtomobila z vozom.** V noči od ponedeljka na torek je trčil na glavnem mostu šofer Maks K. iz Krčevine z osebnim avtomobilom v voz prevoznika Lavoslava Kranjca. Šofer je bil vso noč na vožnji ter je bil že utrujen, krajnc pa pri svojem vozu ni imel predpisane luči. Voz in avto sta bila poškodovana in sicer je na vozu škoda 300 Din, na avtomobilu pa za 4000 Din.

□ **Knjige »Goriške Matice«.** Kdor želi te letošnje knjige, dobi jih lahko pri g. Jos. Cijanju v Vrazovi ulici 6, II. nadst., ki ima še nekaj iztisov. Opominjamo, da je na Goriškem popolnoma razprodana vsa naklada »Goriške Matice« in »Goriške Mohorjeve družbe«. — Od slednjih pa nima sploh nobeden na razpolago nobenega iztisa več.

□ **Z voza padel.** Na križišču Ruške in Frankopanev ceste se je v ponedeljek ponesrečil Jos. Horvat, hlapec pri tvrdki Schenker. Padel je z voza, si polomil dve rebri ter zadobil tudi druge notranje poškodbe, da ga je moral rešilni oddelek prepeljati v bolnico.

KOLERI SLIČNA EPIDEMIJA NA POLJSKEM.

v Varšava, 18. januar a. (Izv.) V okrožju Peczylyzinek je izbruhnila kolera slična epidemiji. Po poročilih umre dnevno 20 do 50 oseb. Vsi sanitetni ukerpi so se pri tem izkazali kot nezaščitni.

GLEDALIŠČE POGORELO.

v Sofija, 18. januarja. (Izv.) Gledališče v Plovdivu je pogorelo. Povzročena škoda znaša dva milijona levov.

Dekliškimi zvezam!

Organizatorični in izobraževalni tečaj za dekleta se vrši v dneh 24. in 25. januarja v Ptuju in sicer v društveni sobi minoritskega samostana. Danes objavljamo natančni spored, katerega naj udeležence vpoštevajo, in sicer:

Dne 24. januarja: I. dan tečaja:

- Ob 9 zjutraj otvoritev in pozdrav. Nato predavanje »Dekle v krščanski organizaciji«, govori dr. Jos. Hohnjec.
- Ob 10 predavanje »Casopisje in branje knjig«, govori Fr. Hrstelj.
- Ob 11 predavanje »Stanovska ženska izobrazba«, govori Vek. Skuhala.
- Od 12 do 14 odmor.
- Od 14 do 17 debata o dopoldanskih predavanjih razgovori in posvetovanja o organizaciji.
- Ob pol 20 v dvorani »Narodnega doma« v Ptuju narodna igra s petjem »Junaške Blejke« v štirih dejanjih.

Dne 25. januarja: II. dan tečaja:

- Ob 6 zjutraj sv. maša in skupno sv. obhajilo udeleženk.
- Ob 9 predavanje »Dekle v javnosti«, govori M. Zelenik.
- Ob 10 predavanje »Dekle v družini«, govori ga. prof. Prijateljčeva.
- Ob 11 predavanje »Dobrodelnost in žena«, govori Iv. Verbanjšek.
- Od 12 do 13 odmor.
- Od 13 do pol 16 debata in sklepni govor.

Iz pestrih točk je razvidno, da bo ta tečaj nekaj, česar še ženska, oziroma dekliska organizacija v Ptuju ni imela.

Zato: pridite v obilnem številu! Strnimo se v armado bojevnic, ki bo znala kljubovati vsem še tako številnim nasprotstvom! — Bog živi!

Pripravljalni odbor.

Celje

□ **V permanenci ostane odbor NSS cel teden.** Ta permanenca pa traja vsak dan le od 6. do 8. ure zvečer. Stoličil bo ta odbor v navedenih urah v gostilni pri »Jelezu« in bo dajal nasvete in navodila v vseh volivnih zadevah. Imel bo tudi na razpolago knjige in dokaze, koliko je NSS v Celju dobila od SDS za to, da je pretrgala skupnost z opozicijo in prestopila v delovno večino k demokratom. Kdor želi o tem natančnejših dokazov, naj se javi v gornjih urah pri odboru NSS v permanenci.

□ **Brez korupcije.** »Noda doba« objavlja v zadnji številki proglas vodstva stranke Nemcev, iz katerega izhaja, da je vodstvo stranke v Mariboru izrecno izvzelo iz posebnega dogovora Celje, ker pravi ta proglas, da se celjskim Nemcem prepusti prosta roka. Sicer pa izrecno pristavljamo, da nas prav nič ni sram, ako nas bodo pri volitvah v nedeljo volili taki Nemci, ki dajo še kaj na pošteno in ki so odločni nasprotniki korupcije. Najraje »Noda doba« priobči oni pakt, ki so ga sklenili generali SDS z generali NSS svoječasno v klubovi sobi hotela Europe in iz katerega pakta izhaja, da dobi NSS potem obračuna gotovo vsoto denarja za to, ako zapusti vrste opozicije v občinskem svetu celjskem in prestopi k samostojnim demokratom. To povejte! In še to: kako je bilo tedaj, ko ste demokrati imeli namenoma organiziranega enega svojega člana v dveh organizacijah, samo da ste mogli na ta način, seveda pošteno, rovariti in na nepošten način stranko razdvajati. Seveda ne svoj! Hočete morda tudi, da vam priobčimo neko drugo prigodbico prav iz zadnjega časa? Mislite res, da boste s takimi sredstvi pognili svojo narodnost, ki je tako trhla in puhla, kakor vaša beseda?

□ **Roke proč od naših Primorcev!** Sedaj sta se SDS in NSS kar naenkrat spomnili naših Primorcev. Ta ljubezen je pa strašno nevarna. Čudno je to postopanje, ki se je pričelo v vrstah teh dveh strank ravno v času pred volitvami. Naši Primorci so poštini ljudje in zato pojdejo s takimi strankami v volitve, ki zastopajo tudi v javnem življenju

poštenje. Ne bodo pa šli s takimi, ki pravijo, da bodo pognali vse one Primorce čez mejo, ki ne pojdejo z njimi voliti! Povemo vam odkrito, da se lahko to esdeesarsko načelo strašno maščuje nad esdeesarji samimi. In zato proč roke od naših Primorcev, ki so v vsakem oziru bolj zavedni kakor vsi esdeesarji skupaj!

□ **Kulture nam Nemci niso privoščili,** piše »Noda doba«. Kdaj pa? Na to odgovarja »Noda doba« sama in pravi, da je bilo to tedaj, ko je živel še sv. Metod. Hinavci! Kaj je pa z ljubeznijo do slovenske kulture v naših lastnih vrstah, in sicer ne v onih pradaših časih, temveč v sedanosti? Poznate li tudi sv. Mohorja in družbo, ki nosi njegovo ime? Kaj niste vi hoteli v letu 1926. izpreiti iz slovenskega ozemlja to družbo in njeno delovanje, in sicer samo iz egoističnih strankarskih namenov in iz sovraštva do katoliške vere? Kaj nima družba v prvi vrsti namen širiti med slovenskim ljudstvom kulturo? Seveda ne vaše, ker vaša kultura je odvisna samo od denarja, podkupovanja in gospodarskega pritiskal. Sv. Metoda pustite pri miru, ker se v teh stvareh strašno slabo spoznate in navajate samo del dejstev, drugi del pa s hudobnim namenom zamolčite in javnost varate! Odgovorite raje na naše vprašanje, zakaj vam ni družba sv. Mohorja po volji: Tu pokažite svojo narodnost! Samo radi denarja in materialnega stanja vaših podjetij ter iz sovraštva do katoliške vere ste hoteli to družbo uničiti! O tej stvari pa bomo še neko pesemco zapeli!

□ **Obisk.** V ponedeljek so hotelirji iz Nemške Avstrije in Češke obiskali tudi naše mesto. Prišli so iz Ptuja, kjer so obiskali vinskostavstvo. Gostilničarska zadruga jih je pogostila v hotelu Europa. Gostje so izjavili, da težko pogrešajo naših vin v svojih deželah. Obljubili so, da bodo potom svojih organizacij izvajali na svoje vlade pritisk v tem smislu, da se zniža carina za štajerska vina in na ta način omogoči izvoz naših izvrstnih vin v severne dežele. S pogostitvijo v Europi kakor tudi s pristranim sprejemom so bili gostje prav zadovoljni.

Trbovlje

Socialpatriotska agitacija.

Od socialpatriotske strani se uganja zadnje čase tako podla agitacija, da ne smemo mimo nje. V svojih letakih napadajo in psujejo vse stranke, o naši pa pišejo: Delavci! Kmetje! Obrtniki! Kdo je blagoslovil vojaške in vojske, kanone in puške? Klerikalci!

Vprašamo nosilca socialpatriotske liste, g. Sitterja, ki mora to najbolje vedeti, kdo je podpisal za Delavski dom v Trbovljah večjo vsoto za vojno posejilo? Naša zadruga ni podpisala niti enega vinarja vojnega posejila v Trbovljah! Kdo se je zaklinjal, da ne pristopi več praga Delavskega doma? Zakaj je moral dotičnik oditi proč iz Delavskega doma in zakaj se ga je ogibal več let? In ker socialpatriotski letak zabavlja tudi zoper radikale, vprašamo g. Sitterja, ki mora to kot šef socialistov najbolj vedeti, kdo iz njegovih tovarišev je hotel prestopiti v radikalno stranko v Trbovljah, ko ga je lokalna radikalna stranka odklonila in kdo je bil v radikalno stranko sprejet šele po ljubljanski radikalni stranki? Če pa g. Sitter tega ne ve, mu moremo pokazati imenik, v katerem stoji dotičnika ime. — Takoj v početku svetovne vojne je bila socialistična stranka prva, ki je v korist vojne dala 1 milijon zlatih kron, da so ravno socialpatrioti oni, ki so na ta način pomagali, da je na bojnem polju krvavel, padel, izgubil ude, postal invalid — d. lavca (kakor pravijo v svojem letaku). Zato naj ne hodi na solnce, kdor ima masla na glavi.

□ **Trboveljski g. župan** je pri Sv. Katarini med drugim obljuboval kmetom, da jim bo delal ceste in jih popravil. G. Sitterju povemo odločno, da ni na občini njegovega prav nič, on ne bo dal napraviti prav nič, ampak je vse last občanov davkoplačevalcev in občina bo naredila, kar bo potrebno. G. Sitter je tu samo izvrševalec onega, kar se sklene in za to je tudi plačan. Če misli, da bo kmete s tem pridobil za socialpatriotsko listo, oziroma zase, se moti, ker ti že znajo zahtevati, kar jim gre. Tako agitacijo odklanjamo!

Novo mesto

Seja mesinega občinskega odbora se je vršila v petek dne 14. januarja ob 5 popoldne v mestni dvorani. Za zastopnika občine v volilni odbor za volitve v oblas. ne skupščine je bil izvoljen odbornik Janez Košak. Za namesnika pa Andrej Uderman. — Proračun občinskega vodovoda za leto 1927, ki izkazuje 112.000 Din dohodkov in istotoliko stroškov, se je soglasno odobrilo. Sklenilo se je tudi soglasno, da velja pri pobiranju vodarine kot merodajna najemnina l. 1926. — Prošnja občine Tebarje za sprejem Marije Otavnik v občinsko zvezo se je odložila, ker ni izkazila, koliko časa biva Marija Otavnik v mestni občini. — Prošnji Režike Kos za sprejem v obč. zvezo se je ugodilo. — Savbeni mojster Mar'in Hočvar je napravil po predloženem proračunu kanal v Kandiji. Stroški naprave so za okroglo 6.000 Din večji, kot je bil proračun. Po daljši debati se soglasno sklene, da se prizna Martinu Hočvarju 3.000 Din povška k prvotnemu proračunu. — Prošnja elektrarne Bon in CO. za znižanje obrestne mere se zavrne. — Odbornik Ludvik Kalčič predlaga pri slučajnostih, naj se sklene resolucija proti uvozu francoskih vin. O tem se razvije daljša debata. Odbornik Odbornik Franc Perko omeni, da se takega uvoza ni batl, ker Francija sama prideluje manj vina, kot ga potrebuje za lastno uporabo. Odbornik Anton Petrič omenja, da smatra predlog za to resolucijo le nekaj politični manevar. Isto mnenje zaslopa odbornik Uderman. Zupan omeni, da se je spravila zadeva na politično polje in predlaga resolucijo proti uvozu vsakih tujih vin, kateri predlog se sprejme. — V tajni seji so se obravnavale nekatere zasebne zadeve.

Škofja Loka

Pismo iz »Jutrovec« dežele. V Loko doslej ni bilo lepe navade da bi se po listih prcklali. Tudi doma se nismo; saj je Loka znana po tem, kako tu »liberalci« in »klerikalci« složno nasotajo in tudi delajo za koristi mesta. No, v nekaj dneh bodo volitve in sedaj je nekoga obsedenlo spoznanje, da bo gotovo nekaj slo glasov pridobil svoji stranki, če se v »Jutro« oglasi s svojo modrostjo. In se je res oglašil v nedeljo. Je pa tak »klerk«, da jo zraku maha in misli, da je udari; na vsak način se mu zdi to bolj plodonosno kakor bobovo slamo mlaiti. Najbolj imeniten pa je, kadar začne računati. Naš kandidat Lovro Planina je na 3 mestu, kandidatov je v našem okraju 5 in po rezultatih zadnjih volitev so za SLS sigurni (in kako!) 4 mandati. (Predrzi smo pa tako, da se borimo še za petega, če hočete vede!) In naš preljubi modri iz Jutrovecja sanja, da bo Planina doma ostal, torej najbrž, da izvoljen ne bo! Nak, tega bi pa dopisniku ne prisočil! Upam, da sam ne verjame svojih sanj in je hotel potegniti le tiste, ki so — hm, kako bi rekel, da bi se mu ne zameril? — ki niso celo tako modri kakor on. — Fantazura pa še o drugih stvareh o sankcijah in pasjih znakah l. dr. Sankanje na priliko je šport in šport je nestrankarski; če ga pa dopisnik hoče eksploatirati strankarsko, mu povem tole na uho: sankaje »liberalcev«, ki imajo na »Grabnu« veliko večino, naj pripravi do tega, da bodo upoštevali večkratno in seveda še veljavno opreved sankanja na »Grabnu«, potem bo šele lahko udaril po »klerikalcih«. Za pasje znamenje se jaz ne zanimam, o podporah za poplavljenje bi pa g. dopisniku lahko povedal prav sletno i zopolpreklegla časa — in mu jo morda še bom, če bi jo rad slišal. — No, ker smo že o psih tudi govorili, še tole: Jaz bi skoro čeljal, da se ni bati za hišo, če kužek za ogrom nogo vzdigne. Če se mi je vseeno vredno zdelo toliko besedi za jutrovskega preroka, je vzrok ta, da sam ravno dobre volje — volitve se bližajo! — in mi za eno besedo več ali manj ni dosti. Mojemu neznanemu (?) prijatelju v drugem taboru se bo pa morda le dobro zdelo. — Ivan Korajža.

Karambol V nedeljo popoldne je peljal g. Eržen s svojim avtobusom s koločvora — pravilno p. odesni strani — in srečal na novem mostu pri Starem dvoru posestnika Jakoba Zakotnika, lastnika električnega mlina na Trati, ki je vozil s svojim vozom po sredi ceste. Zakotnik je v naglici potegnil napačno vajo, konj se je vzel na levo — s prednjimi nogami ravno na motor —, avto ga je prevrnil in ubil. Če bi ne bil Eržen avtomobila hitro zavril, bi se bil prevrnil s svojimi potniki v globino ali pa Zakotnika povozil. — Pokvarjeni avto še daries (v torek) stoji na mostu; g. Eržen je za ta čas najel železniški avtobus.

Čitija

Osebnost. Okrajni zdravnik pri okrajnem glavarju g. dr. K. Wisinger je težko zbolel. Nado-mestuje ga v uradnih zadevah g. dr. Zivko Lapajne iz Ljubljane, ki uraduje na okrajnem glavarstvu.

Trbovski legar. V novih stavbah pretilnice je obolelo pet oseb na trebušnem legarju. Vse so bile z rešilnim avtomobilom prepeljane v ljubljansko bolnico.

Zagoneva arelacija. Vsled suma vloma v Laškem je orožništvo areliralo mladega trgovca Kaža, ki je pred kratkim odprl trgovino v Kresnici. Ondan je bil v sodne zapore okrajnega sodišča v Laškem, ki vodi tozadevno preiskavo.

Zasavska cesta. Merjenja čez trg Litijo za projektirano avtomobilno cesto so končana. Izvršili so se tudi komisijski ogledi po celi progi ter bodo v kratkem vsi meriti v občinski pisarni v Litiji strankam na vpogled. Vsa dela vodi civilni inženjer g. Pavlin iz Ljubljane. Zeleti bi bilo, da bi se z gradbo že leos pričelo. Na vseh interesirancih pa je, da so z vso energijo na delu, da naert, ki bo v kratkem gotov, realizirajo.

Rogaška Slatina

Nova tovarna stekla na Tržišču pri Slatini je začela obratovati. Iz Zagorja se je že preselilo 15 družin strokovnih delavcev, vseh skupaj pa jih baje pride 28. Skoraj vsi so nastavljeni v prostorih velikanske tovarne. V nedeljo 16. t. m. bo novo poslopje slovesno blagoslovljeno po g. konz. svetniku in načelniku Fr. Korčcu.

Knjige sv. Mohorja so prišle. Ljudstvo jih je sprejelo z velikim veseljem. Neka gospodična na Slatini priporoča knjige »Vodnikove družbe«, češ da so boljše od Mohorjevih. No, naj jih le berejo esdeesarji, naše ljudstvo pa jih odklanja, češ da je to »Zerjavova družba«. Naše ljudstvo ostane zvesto Mohorjevi družbi!

Bratno društvo pri Sv. Križu je v nedeljo 9. t. m. z najlepšim uspehom privzorilo lepo igro »Verige« v Društvenem domu.

Čjubiljansko gledališče

DRAMA

Sreda, 19. januarja: PRI LEPI KRCMARICI. Premijera. Red B.

Četrtek, 20. januarja: Zaprt.

OPERA

Sreda, 19. januarja: Zaprt.

Četrtek, 20. januarja: TANNHAUSER. Red E.

Zadnja pot zlatomašnika Jan. Brenceta, častnega kanonika in župnika v Praski.

Gospodarstvo

Padanje cen in kriza naše agrarne produkcije.

Finančni minister dr. Bogdan Marković je v svojem ekspozeju k predlogu proračuna za leto 1927-28. med drugim našel tudi vprašanje naše gospodarske krize. Priznal je, da se kriza posebej običuj v glavni strokah poljedelske produkcije. Kriza se ni pojavila vsled zmanjšanja količine produkcije, temveč vsled zmanjšanja rente. Padec cen poljedelskih proizvodov, ki je bil povzročen vsled splošnega padca cen na svetovnih tržiščih in vsled stabilizacije dinarja je povzročil to občutno zmanjšanje rente.

Gotovo izvirajo težkoče naše agrarne produkcije in s tem ostalih panog narodnega gospodarstva tudi iz drugih motivov, vendar je padec cen poljedelskih proizvodov glavni vzrok današnjega težkega stanja. Finančni minister navaja v svojem ekspozeju sledeče motive, ki onemogočajo prilagoditev poljedelcem obstoječi situaciji: 1. ekstenzivnost naše poljedelske produkcije, 2. pretirana in neenakna davčna obremenitev, 3. slaba organizacija notranjega trga in 4. pomanjkanje poljedelskih kreditov.

Dejstvo, da sta istočasno dva medsebojno neodvisna faktorja v isti smeri uplivala na razvoj cen je bilo za naše gospodarstvo usodopolno. V teku dveh in pol let se je dinar dvignil za skoro 100 odstot. in s svoje strani povzročil nazadovanje cen. Toda med tem ko so se cene poljedelskih proizvodov hitro prilagodile novemu stanju valute, se produktivni stroški, predvsem pa davčna bremena in cene industr. proizvodov niso znižali v istem razmerju, nasprotno davčna obremenitev je še narasla. Finančni minister navaja kot vzrok nazadovanja cen stabilizacijo naše valute. To mnenje pa je napačno, kajti stabilizacija valute sama na sebi ne bi mogla povzročiti padanja cen brez predhodnega dviga valute. (V državah, kjer se je stabilizirala valuta pri nizkem intervalturnem kurzu, so se cene po stabilizaciji celo dvignile.) Medtem, ko je dvigavanje dinarja (in s tem padanje cen) izvajala naša valutna politika, se drugi faktor, ki je istočasno uplival na razvoj naših cen — padec cen naših glavnih izvoznih predmetov na inozemskih tržiščih — popolnoma odtegnel našemu uplivu.

Ze indeks cen, ki ga objavlja »Privredni pregled«, nam kaže velike spremembe v cenah poljedelskih proizvodov. Od januarja 1924 do decembra 1926 so padle cene poljedelskih proizvodov za 33 odstot. (od 2295 na 1472), cene živine in živilskih proizvodov za 31 odstot. (od 2626 na 1706), medtem ko je celotni indeks padel le za 25 odstot. (od 2034 na 1527). Toda še očitneje spoznamo usodopolne posledice padanje cen, če primerjamo vrednost v letih 1924, 1925, in 1926. Izvoženih glavnih izvoznih predmetov. V naslednjem podajamo statistične podatke o gibanju in vrednosti izvoza naših glavnih izvoznih predmetov. (Podatki veljajo za prvih 11 mesecev dotičnega leta.)

	količ v vagon.	vredn. v Din.	post. vred. na 100 kg v Din v l. Din
Pšenica	24 14.852	579	391 27-15
	25 13.272	393	295 25-70
	26 27.939	795	285 25-90
Koruzna	24 15.267	396	258 18—
	25 93.984	1.952	207 18-10
	26 82.920	1.236	149 13-50
Pšen. moka	24 5.073	392	575 40—
	25 3.465	185	535 46-70
	26 3.115	149	477 43-40

Iz zgornje tabele je razvidno, da smo za 100 kg izvožene pšenice prejeli v l. 1924. 391 Din, v letu 1926. pa samo 285 Din, za 100 kg izvožene koruze v l. 1924. 258 Din, v l. 1926. pa samo 149 dinarjev in za 100 kg izvožene moke v l. 1924. 575 Din, v l. 1926. pa 477 Din. Največji padec je zaznamovati pri vrednosti izvožene koruze, ki je padla za 40 odstot. Če pomislimo, da predstavlja letošnji izvoz koruze približno 15 odstot celokupnega izvoza, potem si lahko predstavljamo, kakšen upliv je imel ta padec cene na gospodarsko stanje našega poljedelstva.

	kom.	vredn. v Din.	post. vred. na 100 kg v Din v l. Din
Žive svinje	24 80.669	256	3.170 22-
	25 57.238	105	1.810 161
	26 251.506	193	770 70
Živi konji	24 52.352	219	4.180 290
	25 31.097	120	3.890 338
	26 32.412	97	3.000 273
Živa goveda	24 160.465	713	4.460 309
	25 105.034	397	3.870 334
	26 112.709	318	2.736 249

Se večjo razliko v vrednosti našega izvoza je zaznamovati pri živini. Pri živih svinjah je padla

* Vrednost v milijonih dinarjev.

vrednost od 8170 Din v l. 1924. na 770 Din v letu 1926. Povprečno smo v l. 1926. prejeli za izvoženo svinjo le eno četrtino zneska, ki smo ga prejeli v l. 1924. Pri živih konjih je padla vrednost od 7180 Din na 3000 Din, pri živih govedih pa od 4460 na 2736. Izvozna vrednost goveje živine je padla torej skoro na polovico.

	količ. v vagon.	vredn. v Din.	post. vred. na 100 kg v Din v l. Din
Jajca	24 1.924	588	304.000 21.000
	25 2.632	584	222.000 19.400
	26 2.987	579	193.000 17.500
Slive	24 1.950	175	89.600 6.220
	25 2.973	151	50.900 4.440
	26 4.212	208	47.600 4.330
Les	24 9.861	1.525	15.600 1.080
	25 97.717	1.053	10.800 940
	26 100.797	748	7.400 670

Največji udarec pa nam je zadel padec izvozne vrednosti lesa, jaje in sliv. Za vagon izvoženih jajc smo prejeli v l. 1924. 304.000 Din v letu 1926. pa le 193.000 Din; za vagon sliv v l. 1924. 89.600 Din, v l. 1926. pa le še 47.600 Din. Katastrofalen za naše celokupno gospodarstvo pa je bil ogromni padec vrednosti izvoženega gradbenega lesa. Za vagon gradbenega lesa smo prejeli v letu 1924. 15.600 Din, v letu 1926. pa samo 7.400. Vrednost je torej padla več kakor na polovico.

Da ni vso razliko izvoženega blaga pripisati dvigu dinarja, je spoznat iz zadnje kolone gornjih tabel, kjer je vrednost v dinarjih preračunana na zlate dinarje (za l. 1924. po relaciji 1 zl. dinar je 14.40 Din, za l. 1925 po relaciji 1 zl. dinar je 11.45 Din). Tudi v zlatu smo v l. 1926. prejeli za vagon gradb. lesa le 670 zl. Din, napram 1080 v l. 1924., za vagon sliv 4.830 napram 6.220 zl. Din, za vagon jajc 17.500 napram 21.000 zl. Din, za vagon živine 249 napram 309 zl. Din, za živo svinjo 70 napram 220 zl. Din itd. Če pomislimo, da izvoz označenih 6 glavnih izvoznih predmetov predstavlja 60—63 odstot. našega celokupnega izvoza, potem se pač ne moremo čuditi, če je vsled padca cen naših glavnih izvoznih predmetov prišlo naše poljedelstvo v današnjo težko situacijo.

Seja upravnega odbora Narodne banke. V ponedeljek se je vršila prva letošnja plenarna seja upravnega odbora Narodne banke, na kateri se je sklenilo, da se bo 6. marca t. l. vršil v Beogradu redni občni zbor delničarjev Narodne banke. Dnevni red obsega sledeče točke: 1. poslovno poročilo upravnega odbora Narodne banke; 2. volitev 7 članov upravnega odbora in 3 članov nadzorstvenega sveta. Šest članov upravnega odbora je treba na novo izvoliti, sedmi član pa se izvoli na mesto pokojnega dr. Trillerja, ki je bil član upravnega odbora. Upravni odbor je tudi sklenil predlagati običnemu zboru razdelitev dividende za l. 1926. v znesku 400 Din na popolnoma vplačano delnico.

Naša lesna industrija. Kakor je soditi po ugodnih znakih na našem lesnem tržišču, se je konjunktura v naši lesni industriji pričela boljati. Gotovo je, da je najnižja točka depresije prekorajčena. Če bi bile še cene količaja ugodnejše, bi bili lahko v splošnem s konjunkturo zadovoljni. Ta potek splošne gospodarske konjunktura za zboljšanje stanja v lesni stroki je velike važnosti, kajti naša lesna industrija predstavlja najvažnejšo stroko v našem narodnem gospodarstvu. Ona je najmočnejša industrija v državi in to ne samo po številu posameznih podjetij, temveč tudi po številu zaposlenih delavcev in višini investiranega kapitala. Strokovnjaki cenijo število v lesni industriji zaposlenega delavstva na 120.000, višino v tej industriji investiranega kapitala pa na 2,5 milijard Din. Samo v gozdnih železnih je investicij preko 1 milijarda Din. Vrednost letne produkcije znaša 4 milijarde Din. V prvih enajstih mesecih je izvoz dosegel 100.797 vagonov v vrednosti 747 milijonov Din. 3/4 izvoza predstavlja obsestan les (gradbeni les), ki je tudi v najtežjih časih izdržal inozemsko konkurenco. Zboljšanje konjunktura v lesni stroki je gotovo velike važnosti za potek splošne konjunktura v jugoslovanskem gospodarstvu.

Izdaja novih slatnikov po 20 Din. Počenši z 20. jan. bo Narodna banka pričela izdajati nove zlatnike po 20 Din s sliko Nj. Vel. kralja. Ti zlatniki se bodo izdajali le v zameno za stare napoleondore in proti plačilu Din 2 v zakonski moneti za kritje stroškov. Kakor znano, je bilo nakovanih 1 milijon komadov teh zlatnikov, ki predstavljajo vrednost 219 milijonov Din.

Konkurs je razglašen o imovini Franca Vrečka, trgovca v Šoštanju (roki: 5. febr., 10. marca in 24. marca).

Prepoved uvoza živine in živilskih proizvodov iz Jugoslavije v Španijo. Ker se je na nekem transportu živine iz Jugoslavije konstatirala goveja kuga, je bila te dni v španskem uradnem listu objavljena prepoved uvoza živine in živilskih pro-

izvodov (ki morejo širiti to bolezen) iz Jugoslavije.

Koliko znaša obrok bankovcev na oseba v posameznih državah. Glasom statistike, ki jo je izdelala avstrijska Narodna banka, je v posameznih državah odpadlo na osebo: v Združenih državah s A. 62,7 dolarjev, v Švici 54,2 dol., v Franciji 45,6 dol., v Nemčiji 22,9 dol., v Italiji 22,1 dol., v Avstriji 21,8 dol., v Češkoslovaški 19,1 dol., v Jugoslaviji 12,6 dol. in v Poljski 8,4 dol. Razum Poljske ima torej Jugoslavija relativno najmanj bankovcev v obteku.

Likvidnost na avstrijskem in nemškem denarnem trgu stalno narašča. Privatna eskomptna obrestna mera je v Avstriji padla že na 5,75 odstot. in je torej za 1,25 odstot. nižja kot oficijelni diskont. Pričakuje se, da bo avstrijska Narodna banka v kratkem znižala diskont. Tudi v Nemčiji je zaznamovati nadejanje padanje privatne eskomptne obrestne mere, ki se trenutno giblje med 4½—4¾ odstot. Nemški denarni trg je torej dosegel že predvojno likvidnost.

Borza

Dne 18. januarja 1927.

DENAR.

Zagreb Berlin 13.48—13.50 (13.4725—13.5025), Italija 23.17—24.17 (24.34—24.54), London 27.55—27.65 (27.50—27.80), New York 56.665 do 56.865 (56.646—56.846), Pariz 225.25 den (224.78 do 226.78), Praga 167.95—168.75 (167.85—168.53), Dunaj 7.85—8.015 (7.985—8.015), Curih 10.94 do 10.97.

Curih. Beograd 9.18 (9.135 den), Budimpešta 90.75 (90.70), Berlin 128.15 (128.16), Italija 23.18 bl. (22.40 bl.), London 25.1975 (25.20), New York 51.06 (51.125), Pariz 20.65 (20.65), Praga 15.38 (15.375), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarest 2.78 (2.80), Varšava 57.50 (57.50), Amsterdam 207.60 (207.50), Bruselj 72.20 (72.20), Kopenhagen 138.37 (138.40), Oslo 132.87 (133), Stockholm 139.62 (138.50).

Dunaj. Devize: Beograd 12.46—12.50, Kedanj 188.60—189.20, London 34.375—34.475, Milan 30.32 do 30.42, New York 708.15—710.65, Praga 28.19 do 28.29, Varšava 78.415—78.915. — Valute: dolari 705.40—709.40, angleški funt 34.32—34.42, francoza frank 28.22—28.38, lira 30.21—30.37, dinar 12.4475 do 12.5075 češkoslovaška krona 20.9525—21.0725. Praga. Devize: Lira 147.175, Zagreb 59.21, Pariz 134.15, London 163.25, New York 33.615.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. 7 odst. invest. posojilo 82.50 bl., vojna odškodnina 343 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kredita 150 den., Merkantila 98—100, Prašedion 890 den., Kred. zavod 170—180, Stroine 80 bl., Trbovlje 360 den., Vevče 120 den., Slavnica 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb. Agrari 49.50—50, 7 odst. invest. posoj. 82—82.50, vojna odškodnina 342.50—343.50, Hrv. esk. 102—103, Kred. 102—105, Hipobanka 59—59.50, Jugobanka 98—99, Prašedion 892.50 do 895, Ljublj. kredit na 150 den., Sečerača 455 do 460, Gutmann 255—265, Slavex 100—114, Slavonija 32—33, Trbovlje 360—370, Vevče 120 den.

Dunaj. Don-savska-ladr. 78.00, Živno —, Alpine 45.20, Greinitz 6.00, Kranjska industrijska 60.00, Trbovlje 46.00, Hrv. esk. 16.00, Leykman 12.90, Jugobanka 13.50, Hip. banka 7.80, Gutmann 42.00, Mundus 140.00, Slavonija 4.05.

Cerkveni vestnik

Akademski kongregacija ima svoj redni tedenski sestanek nocoj ob četrta na devet v franšškanski kapeli.

Sport

NOVEJŠI SPORTNI DOGODKI.

V Oslo so drsali in so dosegli prav lepe uspehe. 500 m je predral Evensen v 45.1 sek., 1500 m Bahlgrud v 2:28.3, 5000 m isti v 9:12.8, 10.000 metrov Moen v 18:55.1.

Na Angleskem je New Castle spredaj. Na Dunaju pa B. A. C. Dunajski nogometni klubi imajo sedaj toliko točk: B. A. C. 18, Admira 17, Rapid 15, Simmering 14, F. A. C. in Hakoah po 13, Vienna, Austria in Wacker po 12, Slovan 9, Sportklub 6, W. A. C. 5, Rud. 4.

Poljski protestirajo, ker ni hotela priznati Mednarodna ženskosportna zveza rekorda v metanju diska, ki ga je dosegla v Goeteborgu Poljakinja Konopacka. — V Parizu se je udeležilo teka »povprek po deželih 1418 tekmecev. — Ameriški dijak William Cox je tekel 1 angl. miljo v 4:26.8; ameriški rekord je imel doslej Ray s 4:29.

Dunajski atletski so šli v Pariz kosat se s francoskimi, 4:4. Francozi so računali z dvema avstrijskima in dvema francoskima zmagama, Avstriji s 3 avstrijskimi in 1 francosko; rezultat je bil 3:1 za Francoze, ker je Schielbegr v obojestrnem sunku popolnoma odpovedal. Edini avstrijski zmagovalec je bil Haas, in ravno njemu niso

pripisovali Francozi proti njihovu Arnoutu nič kaj posebnih šans. Pravo razmerje moči je bilo 2:2. Haas bo prišel v Ljubljano.

Nurana bo šla v Afriko. — V zadnjem »Sja. tednu« je bila tiskovna pomota. Bili mora takole: 45 držav se je izreklo za takojšnji sprejem Nemčije, 12 za sprejem na rednem obnem zboru 18. marca; nato so Nemcem naznanili, ta so sprejeti.

Avstralec Charlton je Takaljši zopet premagal. Plaval je 440 y v 4:59.8 in je pustil Takaljši 11 yrdov za seboj. — Največje zanimanje pa je zbudilo plavanje od obojca Catalina do ameriške obale, 22 milj. Namesto napovedanih 600 tekmecev sta se oglasila 102, med njimi 13 žensk. Prva je prenehala s plavanjem Schoemelova, samo 12° C je bila voda topla. Kmalu za njo sta odnehala znana zmagovalca Kanala Toth in Sullivan (plavalna sta čez Kanal leta 1923.). En srm plavalec je prišel na cilj, Kanadeč Young iz Toronta, pa je šele 17 let star; porabil je 15 ur in 85 minut. 2 uri in 8 minut več kot Faber, ki je plaval čez že poleti. Sedem milj za Youngom je izborna plavalca Barelova, pa jo je prijel krč in ni mogla naprej. Sicer bi zaslužila 15.000 dolarjev, ki jih je namenil Wrigley oni plavalci, ki bi prišla čez, čeprav ne prva. Najdalje sta vzdržali v vodi Houserjeva in Starljajeva in jima je dal Wrigley za to vsaki po 2500 dolarjev. Je tudi nekaj po 140.000 dolarjev. Young je pa dobil 25.000 dolarjev, torej 1.400.000 dinarjev. Se je splašalo biti 15 ur v vodi.

DUNAJCANI V TUJINI.

Razen par iger, ki jih bo igral Rapid še v Egiptu ali na povratku v Trstu, je božična in novoletna turneja dunajskih klubov po inozemstvu končana. Poglejmo:

Rapid v Aleksandriji 2:1, v Kairo 2:3, v Port Saidu 4:3, v Kairo 3:3, v Aleksandriji 0:4, v Kairo 2:1, v Kairo 3:0, v Aleksandriji (evropsko moštvo) 5:2; 8 iger, 5 zmag, 2 poraza, 1 neodločeno, goalov 21:17.

Austria v Bilbao 2:1, v Bilbao 3:2, v Barceloni 5:2, v Barceloni 0:5, v San Sebastianu 5:3, v Bordeaux 6:0, v Bordeaux 7:2; 7 iger, 5 zmag, 1 poraz, 1 neodločeno, goalov 28:17.

Admira v Barceloni (Europa) 4:2, v Barceloni 2:2, v Manresi 3:0, v Manresi 2:4, v Parizu 3:1; 5 iger, 3 zmage, 1 poraz, 1 neodločeno, goalov 14:9.

Simmering v Parizu 2:1, v Marseille 3:3, v Hyeres 14:3, v Certe 2:0, v Rouenu 4:0; 5 iger, 4 zmage, 1 neodločeno, goalov 25:7.

B. A. C. v Curihu 4:1, v Bernu 1:4, v Lugano 3:1; 3 iger, 2 zmagi, 1 poraz, goalov 8:6.

Vseh iger je bilo 28, zmag 19, porazov 5, neodločene so bile 4 igre, goalov 96:56.

AVTOMOBILNA CESTA BERLIN—RIM.

Misel te avtomobilne ceste je že zelo stara, govorili so zanje in proti nji. Zadnji na primer so imeli Nemci v Leipzigu zborovanje, na katerem so ugotovili, da bi stala 668 km dolga nemška proga do meje 267 milijonov mark, dočim bi bila potrebna samo tretjina, če bi se že sedaj obstoječe ceste izgradile. Slednjič so se nerški interesi zedinili, da se osnuje delovni odbor, ki bo deloval v Münchenu. Je pa čisto gotovo, da bodo to cesto napravili.

ANGLESKO IN FRANCOŠKO AVTOMOBILSTVO.

Po angleških cestah vozi danes okoli 1 milijon 482.000 motornih vozil, med njimi 643.000 osebnih avtomobilov in 498.000 motornih koles. Na Francoskem pa vozi 1.056.000 motornih vozil, med njimi 585.000 osebnih avtomobilov in 165.000 motornih koles. Tovornih avtomobilov je na Angleskem 257.000, na Francoskem pa 290.000. — Davčni dohodki avtomobilizma na Angleskem so se zvišali lani za 3 milijone funtov in so znašali 19 mil. funtov.

Zahvala.

Podpisana sem imela skozi 27 let tako bolno nogo, da sem je s palico mogla hoditi. Zadnji čas pa se je stanje tako poslabšalo, da je bila nevarnost, da sploh ne bi mogla več hoditi. Z izredno požrvalnostjo se je zavzel za mojo bolezen g. primarij dr. Minar, ki je tako strokovnjako izvršil težko operacijo, da imam danes zdravo nogo ter hodim brez palice. Zato izrekam g. primariju svojo in svoje rodbine najgloblje hvaležnost. — Marija Krašovec, Vrhnika.

UMETNO OSUŠENE HIŠE.

V času splošne stanovanjske potrebe, kakoršna je tudi v Ameriki, so tam prišli na novo iznajdbo, kako degradene hiše kakor hitro mogoče osušiti. S pomočjo nekake peči, ki je prenosljiva, osuše celo hišo. Vse prostore napolnijo z vročim suhim zrakom, kateremu je primešana ogljenčeva kislina. Vroč suh zrak potegne vso vlago iz zidovja nase, a ogljenčeva kislina hitro utrdi zidni maso.

Sir H. Rider Haggard:

90

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Azteki so bili v resnici skoraj nori od veselja, ker so Tjuli naposled odšli. Pozabili so v resnici ali navidez, da so sami izgubili tisoče in tisoče svojih najboljših vojakov in cvet svoje vojske, in se niso kar nič brigali za prihodnost. Od hiše do hiše, od ulice do ulice so tekali tropi mladih fantov in deklet, ovenčanih s cvetličami, in vpili: »Tjulo ni več; veselite se z nami! Tjuli so pobegnili.« In gorje tistemu, ki ni bil vesel z njimi, četudi jim je smrt opustošila hiše. Na veliki piramidi so zopet postavili kipe bogov, iznova postavili templje, z razpelom pa, katero so bili Španci postavili tamkaj, so ravnali kot so njihovi sovražniki ravnali z malikoma Huikotla in Tezkatlipoke; vrgli so ga s ploščadi piramide in sicer potem, ko so bili vprico razpela žrtvovali nekoliko španskih ujetnikov. Sam Guatemok mi je pravil o tem bogoskrunstvu, vendar brez posebnega veselja; pripovedoval sem mu bil o naši veri, in je skrivši veroval, da je bil Bog kristjanov pravi, mogočini Bog; vendar je bil pretrd kristjan, da bi se bil izpreobrnil. Guatemok tudi ni mogel — podobno kakor Otomi — trpeti grozovitih obredov žrtvovanja ljudi, dasi jih je vsled vpliva in moči duhovnov moral odobravati.

Ko sem slišal o groznem bogoskrunstvu, mi je jeza prevladala razum in razjarjen sem zakričal:

»Prisegel sem, da bom živel za vašo stvar, Gua-

temok, brat moj, in sem vzel za ženo najvišjo žensko vaše krvi, ampak povem ti, da je vaša stvar od tega trenutka prekleta. Tisti Bog, katerega ste oskrunili, in oni, ki Njemu služijo, bodo prišli nazaj z veliko močjo, in On bo stal na mestu, kjer so sedeli vaši maliki, in nikdo Ga ne bo premaknil odtod na veke.«

Tako sem govoril in moje besede so se uresničile, dasi ne vem, kaj mi je navdahnilo srce z njimi, kajti v togoti sem govoril tjavendan. Še dandanes stoji Kristusova cerkev v mestu Mehiko prav na tistem kraju, kjer so žrtvovali žive ljudi, kot znamenje Njegovе zmage nad maliki in tam ostane, dokler bo svet stal.

»Nesrametno govoriš in nepremišljeno,« je odgovoril Guatemok še precej ponosno, dasi sem videl, da se je zdrznil s pričo zlokobnega pomena mojih besedi. »Nepremišljeno, prenasgljeno govoriš, pravim, in da bi te kdo slučajno slišal, več, še imamo one, ki bi te vzlele dostojanstvu, katero smo ti dali, kljub časti, ki si si je pridobil v boju in zboru, in neglede na to, da si se bil že rešil žrtvenika, prisilili, da bi še enkrat zrl v obraz onih bitij, ki jih proklinjaš. Mar se je vašemu krščanskemu Bogu kaj hujšega pripetilo, kar so tvoji beli sorodniki ponovno storili našim bogovom? Vendar ne govori več o tej reči, in jaz te prosim, brat, nikarj meni ne govori več takih zlovestnih besedi, da ne bi zrahljale najinega prijateljstva. Ti torej misliš, da se Tjuli vrnejo?«

»Da, Guatemok, tako gotovo, kakor bo jutri solnce vzšlo. Ko si imel Korteza v svojih rokah, si ga pustil, da se ti je izmuznil, vidiš, in izza tedaj si je že izvojeval novo zmago pri Otompanu. Mar meniš, da je on mož, ki bo vtaknil meč v nožnico, katerega je bil baš izdrl. in odšel v temo in sramoto? Preden bo

minulo leto dni, bodo Španci iznova stali pred tenoktitlanskimi vrati.«

»Nocoj nimaš tolažilne besede, brat,« je rekel Guatemok, »in skoraj se bojim, da so tvoje besede resnične. No, ako pa se še moramo brciti, skušajmo vsaj, da zmagamo. Sedaj vsaj ni Montezume, ki bi si dal gada na prsa in ga negoval, dokler ga ne bi pičil.« Nato je vstal in odšel, in jaz sem spoznal, da mu je bilo srce težko.

Drugi dan po tem razgovoru sem mogel zapustiti posteljo in tekem enega tedna sem skoraj popolnoma okrevljal. Tedaj je prišel zopet k meni Guatemok, rekoč, da mu je cesar Kultahna velel, da moram spremljati njega, Guatemoka, na zaupni in tajni poti. Ta naloga je

ZVITKE (role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno in v vsaki količini v zalogi

LUD. BARAGA, LJUBLJANA,

Šelenburgova ulica 6/I.
Telefon štev. 980

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 18. januarja 1927. Višina barometra 508,8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura	Rel. vlaž.	Veter in brzina	Oblačnost	Vrsta padavin	Vis. pad.	Rel. temp.	Rel. vlaž.
Ljubljana (dvorec)	7 752,5 8 752,4 14 752,8 21 755,4	1,4 1,8 2,2 1,8	85 83 82 86	NE 1 NE 0,5 N 0,5 S 1	10 10 10 10	dež, sneg sneg škrop megla	17,7 — — —	3,2 — — —	1,2 — — —
Maribor	753,1	2,0	97	NE 3	10	dež	5,0	7	2
Zagreb	752,2	5,0	79	E 5	10	—	1,0	8	4
Belgrad	756,9	5,0	85	SE 13	4	—	—	7	3
Sarajevo	754,8	7,0	72	SE 5	9	—	—	9	5
Skopje	761,9	1,0	98	mirno	10	megla	—	11	-2
Dubrovnik	754,1	1,0	71	SE 7	9	dež	4,0	22	12
Split	752,9	8,0	96	S 13	10	dež	8,0	13	8
Praga	758,2	1,0	—	mirno	10	megla	3,0	—	—

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za sredo, dne 19. januarja 1927: Spreminjajoča se oblačnost; od časa do časa padavine; polagoma bo temperatura padla; severovzhodni vetrovi. Povpr. barom. višji ko včeraj za 1,9 mm.

PREGLED VREMENA od 11. do 16. januarja 1927.

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)
11. Topli val se nam je nekoliko približal, vendar še ne vpliva odločilno na povzraj našega vremena. Vetrovno je v Primorju, meglovito v gornjem Posavju, sredi dneva prčeto vedro. Znatnih padavin v SHS ni bilo, pač pa na severu v toplim valu. Mraz v Sloveniji je bil zopet osrejšal (Ljubljana — 6,8%).

12. Od Islanda se pridružuje toplemu valu novo slabljenje zračnega tlaka s splošno deževnostjo, katera je vključila do določne del srednje Evrope. Vetrovi so pri nas popustili, deževalo je le nekoliko v osrednji državi. Topel val je pognal mraz iz SHS, edino v okolici Ljubljane še kljubuje (— 4,4%).

13. Topel val (niz. tlak) je osvojil celo zahodno Evropo in ublaženje naše zime pričakujemo v prvem redu iz smeri Lyonskega zaliva. Deževalo je v notranjosti SHS le nekoliko; v ljubljanskem okrožju traja megla, v Primorju menjuje oblačnost z vedrino. Toplota v NE SHS pada, v ostalem že začenja slediti toplemu zahodnemu vplivu.

14. Topel, nizkotlačni val se že šepiri nad zahodnim delom SHS s padavinami (Ljubljana 22,2 mm) in širokom v Primorju. Središnji deli države imajo nekoliko vedro. V SE SHS temperatura zopet niža (Skopje — 4° danes, 0 včeraj).

15. Toplo ozračje nizkega tlaka ni mogoče napredovalo proti vzhodu in v svojih mejah vzdržuje ponekod močne južne do zahodne vetrove pri nas posebno na dojem Primorja (široko). V zahodni SHS do Sarajeva beležimo večje količine dežja. Včas je otlopilo po celi državi. Huda je zima v NE Rusiji.

16. Topel val v zastoju, obvladuje srednjo Evropo, naše Primorje ter Italijo s široko na doljem in slabo boro na gornjem Jadraru. Dež nastopa v Dalmaciji, v Sloveniji in Hrvatski megla, v Vojvodini delna vedrina, v ostali SHS pa popolna oblačnost. V sredini SHS je toplo s popustila za ca. 4°. Zima v Rusiji popušta vzporedno z visokim barometrom.

Mag. štev. 1001/27.

JAVEN POZIV!

Sklep vladnega komisarja za mesto Ljubljana z dne 24. decembra 1926, št. 33913, da zidaj mestna občina v bistveno olajšanje stanovanjske bede večje število lastnih poslopij za stanovanje in da naj v ta namen izda do najvišjega zneska 30.000.000 Din občinske zadolžnice (6% obligacijsko posojilo, vračljivo iz gradbenega fonda ad hoc potem zrebanja v največ 30 letnih enakih obrokih), je bil javno razglašen po predpisu ljubljanskega občinskega reda in ni bil zoper njega v zakonitem roku prijavljen noben ugovor, niti vložen kak priziv.

Tudi je naletel ta sklep pri našem časnikarstvu brez razlike političnih strank, kakor tudi sploh v vsej ljubljanski javnosti na povsem dobrohotno presojo in bil prav simpatično pozdravljen.

Mestni občini je že znana namera nekaterih činiteljev, ki so pripravljeni pri subskripciji podpisati precej pomembne zneske tega komunalnega posojila.

S pričujočim pozivom pa prosim mestna občina, da bi sploh vsi oni, ki imajo voljo subskribirati, prijavili to nameravano višino svoje subskripcije že sedaj in čim najprej, katera si želi pregleda o tej prečsubskripciji zato, ker hoče še tekem januarja 1927 izposlovati pri osrednji vladni dovolilo za izdajanje tega posojila s pupilarno varnostjo in, če mogoče, oprstitivijo od rentnine.

Zato je načelne važnosti, da more občina vladi že pri tej svoji prošnji dokazati izvedljivost zamišljene akcije, to je da je že danes zagotovljena ugodna oddaja obligacij. Seznam predhodnih prijavitelj naj torej, z drugo besedo, služi občini kot važna opora pri njeni prošnji na finančno ministrstvo.

Prijave naj se oddajajo pisмено ali usno pri mestnem knjigovodstvu in naj vsak prijavitelj tuči pripomni, ali sme občina njegovo prijavo z drugim vred dati javnosti v večnost, ali ne.

Posebno se obračamo še do onih, ki so po § 23. zakona o stanovanjih (denarni zavodi, zavarovalnice, trgovska, industrijska in podobna podjetja) dolžni sezidati stanovanja za svoje uradnike in nameščence.

Program, kje in kako naj se zida, bo občina po pregledu statistike pri stanovanjskem sodišču sestavila sporazumno z interesiranimi krogi, med katere bo v prvi vrsti šteli tudi subskribente.

Tudi se bo v sporazumu z interesenti izdal svojčas pravilnik o oddajanju stanovanj v hišah, ki bodo zgrajene s pomočjo tega posojila.

Ponavljamo končno nujno prošnjo, da izvoli vsakdo, ki misli subskribirati, to in pa nameravani znesek brez odloga prijaviti mestnemu knjigovodstvu. Razume se, da to ni še obvezna subskripcija, ampak le pomoček za pregled volje do subskripcije.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 12. januarja 1927.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 150 Din ali vsaka beseda 50 Din. Najmanjši oglaševalski račun 5 Din. Oglaševalci morajo priložiti računsko višje. Za odgovor zramo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Trg. pomočnik

vsestransko verziran, dober prodajalec in izlošč. aranžer, išče službo takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe upravi pod št. 312.

Pošten mladenič

želi postati FOTOGRAF. Matko Miklavčič, Moravska gora, Sv. Križ p. Lit.

Boljšje dekle

vajno kuha in vseh del, išče službo, na'raje v Ljubljani. — Ponudbe na upravo lista pod »Posušeno in pridno dekle«.

KUHARICA, vajena vseh gospodinskih in gospodarskih del — išče službo v župnišču. — Naslov v upravi: št. 386.

Proste službe

Gospodari, gospodinjci! Kadar potrebujete kakega POSLA za hišno-gospodinska dela, obrnite se na »Poselsko zvezo« — Ljubljana, Stari trg 2/L. Za odgovor znamko!

Pošteno in deklo pobožno, ki zna kuhati in opravljati vsa hišna opravila, ter pridno in pošteno sobarico, ki zna tudi šivati in krpati ter nogavice popravljati, išče Vera Kasumović, soproga zdravnik v Koprivnici (Hrv.). Plača po dogovoru. 347

Iščem več potnikov za nov, že vpeljan patent. Dober zaslužek zagotovljen. Posebna izobrazba ni potrebna. — Ponudbe pod »Slovenec« na podružnico »Slovenec« v Celju. 387

V UČENJE usnjarske obrti sprejmem 2 močna, pridna, poš. mladenč. Ponudbe na upravo pod »Usnjarna« št. 63.

Trgovskega učenca poštenih staršev s prim. sol. izobrazbo, sprejemem v manufaktur. trgovino. Samo pismene ponudbe s prepisom zadnjega sol. spričevala na POŠTNI PREDAL 24 v KRANJU

Zastopnike

za obisk privatnih odjemalcev se išče proti visoki proviziji. Potrebna jamčevina od 500 Din za vzorčno kolekcijo. Predstavi se danes, v sredo, med 18.—19. uro v hotelu »Slon«, soba št. 66.

POTNIKI

se iščejo, ki obiskujejo manufakt., dalant. delavnice, slaščičarne, drogerije i. sl. trgov., kakor tudi mod. salone, krojače in čevljarje z zelo rentabilnim predmetom. Samo izurj., zanesljivi potniki naj pošljejo ponudbe z ozn. referenc in hiš. ki jih zastopajo: pod šifro: »Mala kolekcija« na Ogl. zavod »PIBUCITAS« — BEOGRAD, Pozorišna 2.

Kdo kupi?

MLEKARNA ISČE stalnega odjemalca namiznega masla po niž. cenah. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 330

STROJARNA

z malim posestvom v večjem kraju Dolenjske, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. Naslov v upravi »Slovenec« pod številko 9.

Prodaj GLASOVIR

gramofon, salonsko garnituro, lestenec, preprogo, salonsko svetilko, podobne, vaze, pisal. mizo, temnico, mize, omare, 2 kovčega in samovar. — JEMEC, Križevniška ulica 11/L, od 2. do 5. ure. 281

Opozorilo. Še pred volitvami

pravočasno — se preskrbite z — dobrim vinom. — Dobite ga

v Škofovi kleti Pred škofijo

Vsak petek sveže morske ribe. Polenovka ala marinaia. — Za dobo volitev zaprto.

Kdo proda?

Zlato

SREBRNE KRONE kupuje F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova ulica 1.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah — erne, juveir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Inserirajte v „Slovenec“!

Naša obrt

Restavracija »Zvezda«

v Ljubljani pod novo upravo se priporoča cenj. občinstvu za obilen obisk. Sprejemajo se abonenti. Dobra hrana in izborna pijača. — Najboljša postrežba. 240

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru.

Poravnajte naročnino!

Revmatizem? Išias? Trganje?

Dr. med. H. Lebenstein v Fröbelovi bolnici v Berlinu piše: Posrečilo se je z enostavnim zdravljenjem potom pitja zdravilne žveplene vode

»VENECIN«

doseči pri bolnikih, ki so bili zbok popolne oslabelosti navezani na posteljo in jih je mučilo težko vnetje v udih, zboljanje v toliki meri, da so se bolniki lahko slobodno gibali, česar poprej niso mogli skozi dolgo vrsto let.

Podobno pišejo tudi drugi veljavni zdravniki kar je razvidno iz našega prospekta, ki ga pošljemo vsakomur brezplačno.

»VENECIN« se dobiva v vsaki lekarni in drogeriji v Zagrebu steklenica po 30 Din, izven Zagreba po 35 Din. — Glavno skladišče za SHS:

Cosmochem K. D. ZAGREB, Račkova ulica 7A

Zahvala. Ob priliki nenadomestne izgube mojega nepozabnega moža, gospoda

Franja Kenda

rud. tehn. zvaniknik pri držav. rudniku Zabukovca

sem prejela toliko izrazov sočutja, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti. Tem potom izrekam zahvalo dikrekciji rudnika, častiti duhovščini, Udrženju rud. nameščencev Zabukovca, Gasilnemu društvu Zabukovca, Dramatičnemu društvu Griža, Rudarski šoli za spremstvo in darovane vence. Hvala tudi god. društvu za žalostinke in vsem, ki so spremili rajnega na zadnji poti.

Zabukovca, dne 15. januarja 1927.

Žalujoča soproga in sorodniki.

Ne samo cene,

temveč tudi kakovost izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.

Knjigovodstvenica K. T. D., tiskalnica in tiskovna poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6/II.

F. Wertheim & Comp.

Kassen- und Anzugfabrik Aktiengesellschaft

Wien, IV 2., Mommsengasse 6

dobavlja: jekleno-oklepne, za vzidavanje, varnostne ključavnice, domače hranilke

blaga, ne dvigala za osebe, tovore, jedila in akte, dvigala za bolnike, paternoster-dvigala za opeko, preizkušanje in popravila dvigal

Za dvigala: Glavno zas. opstvo za Slovenijo in Hrvatsko: Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III.

Za stalno montažo in revizije: Nadmonter V. Ilim Trager, Zagreb, Gunduličeva ul. 23.

Generalno zas. opstvo za Bosno: „Montania“, Tehniško Komercijalno Poduzeće, Sarajevo, Kralja Petra ul. 9.